

Àmbit social i criminològic

CENTRE D'ESTUDIS JURÍDICS
I FORMACIÓ ESPECIALITZADA

Ausiàs March, 40
08010 Barcelona
TEL. 93 207 31 14
FAX: 93 207 67 47

 Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

D O C U M E N T S D E T R E B A L L

INVESTIGACIÓ

(Producció pròpia, 2012)

Taxes de reincidència 2011 de justícia juvenil

**Actualització de la taxa de reincidència
dels joves sotmesos a mesures de
llibertat vigilada i internament en centre**

Autors

Àrea d'Investigació i Formació
Social i Criminològica

Any 2012

Taxes de reincidència 2011 de justícia juvenil

Actualització de la taxa de reincidència dels joves sotmesos a mesures de llibertat vigilada i internament en centre

Equip de treball:

Àrea d'Investigació i Formació Social i Criminològica

Responsables de l'estudi:

Manel Capdevila Capdevila

Marta Ferrer Puig

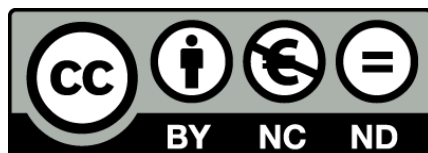
Autors:

Marta Blanch Serentill

Alexia Cañamares Sanz

Gerard Domínguez Reig

Avís legal

Els continguts d'aquesta investigació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 2.5 Espanya de Creative Commons, el text complet de la qual es troba disponible a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/legalcode.ca>. Així, doncs, se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sempre que se citi l'autor del text i la font (Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia. Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada), tal com consta a la citació recomanada inclosa en cada article. No se'n poden fer usos comercials ni obres derivades.

Resum en català:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/deed.ca>

Índex

1. Introducció	9
2. Finalitat i objectius	12
2.1. Finalitat	12
2.2. Objectius	12
3. Metodologia emprada	13
3.1. Obtenció i anàlisi de la informació	13
3.2. Diferències respecte a la metodologia dels estudis anteriors	14
4. Dades del perfil general dels menors	17
4.1 Comparativa del perfil 2011 entre mesures	17
4.2 Comparativa interanual per mesures	19
4.2.1 Llibertat vigilada	19
4.2.2 Internament	21
4.2.3. Comparativa per centres d'internament	25
5. Taxes de reincidència juvenil 2011	27
5.1. Comparativa de les taxes segons diferents variables	27
5.2. Evolució al llarg dels anys de les taxes de reincidència	29
6. Temps que triguen a cometre un nou delictes	31
6.1 Llibertat vigilada	31
6.2 Internament	34
7. Taxes de reincidència per equips i centres	37
7.1 Llibertat vigilada. Equips de medi obert	37
7.2 Internament. Centres Educatius	40
8. Comparativa dels perfils dels joves reincidents amb els no reincidents	43
8.1 Llibertat vigilada	43
8.2 Internament	45
9. Diferències en el perfil del jove reincident respecte a altres anys	48
9.1 Llibertat vigilada	48
9.2 Internament	54
10. Diferències entre els joves reincidents segons la mesura que han complert	59

11. Els delictes de trànsit i la seva rellevància en la taxa de reincidència juvenil	65
12. Conclusions	69
13. Referències bibliogràfiques	72

Acrònims

Programes

ATM: assessorament tècnic de menors

IC: internament en centre

LV: llibertat vigilada

MEPC: mesures d'execució penal a la comunitat

PBC: prestacions en benefici de la comunitat (mesura aplicada a menors)

TBC: treballs en benefici de la comunitat (mesura aplicada a adults)

TTA: Tractament terapèutic ambulatori

Entitats i altres acrònims

DGEPCJJ: Direcció General d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil

DGSP: Direcció General de Serveis Penitenciaris

EMO: Equip de medi obert

JJ: Justícia juvenil

JOVO: base de dades informàtica de la DGJJ

LORPM: Llei orgànica de responsabilitat penal del menor

SIPC: Sistema Informàtic Penitenciari Català

Es considera **causa base** aquell expedient de la fiscalia pel qual el jove ha complert i finalitzat una mesura de llibertat vigilada o d'internament en un centre dins del nostre període de referència (l'any 2008).

En l'àmbit de la DGEPCJJ, cadascuna de les mesures aplicades a un jove infractor rep el nom de **programa**.

A l'efecte de l'estudi, s'han considerat com a **antecedents** totes aquelles causes obertes per la fiscalia, en les quals la data del fet delictiu comès pel jove fos més antiga que la data de finalització de l'últim programa de la *causa base*.

Per contra, s'han considerat com a **reincidència** totes aquelles causes obertes per la fiscalia, en les quals la data del fet delictiu comès pel jove fos posterior a la data de finalització de l'últim programa de la *causa base*.

1. Introducció

Aquest estudi és una actualització de les taxes de reincidència dels menors sotmesos a una mesura d'internament o de llibertat vigilada, les quals van ser publicades a la recerca *La reincidència en el delicte en la justícia de menors* que va finalitzar l'any 2005 i que va ser duta a terme per professionals del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (CEJFE).¹ Aquell estudi recollia per primer cop dades sobre la reincidència dels joves infractors que havien entrat en el circuit de la justícia de menors després de l'entrada en vigor de la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (LORPM).

Per dur a terme la recerca esmentada, es va analitzar una mostra representativa de menors de tots els programes executats per la Direcció General d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil² (DGEPCJJ) que havien finalitzat durant l'any 2002, i es va fer un seguiment documental d'aquests menors fins al desembre del 2004, per tal de comprovar si havien entrat novament en contacte amb el sistema d'execució penal (de menors o d'adults) per un nou delicte.

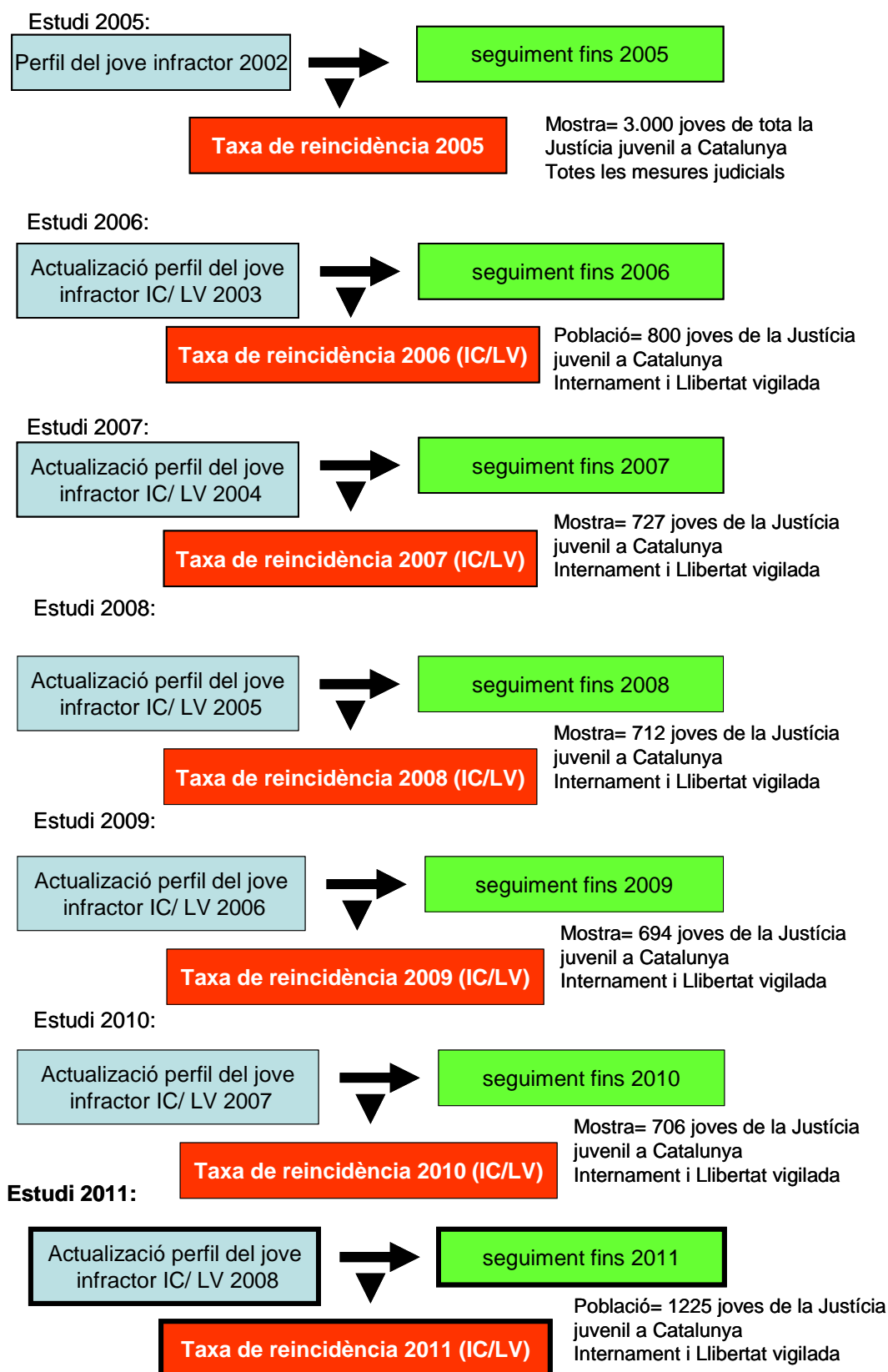
A partir d'aquest primer estudi, s'han anat actualitzant anualment les taxes de reincidència corresponents a les mesures de llibertat vigilada i d'internament en centre educatiu, així com el perfil dels joves sotmesos a aquestes mesures.

El gràfic 1 recull els grups d'estudi corresponents a cada any i recerca. Cal tenir en compte que el que explica la taxa de reincidència es refereix a un grup de joves que van ser atesos pel sistema de justícia juvenil tres o quatre anys enrere, atès que sempre s'ha de tenir un mínim temps de seguiment.

¹ Capdevila, M.; Ferrer, M.; Luque, E. (2005). *La reincidència en el delicte en la justícia de menors*. Barcelona CEJFE. Col·lecció Justícia i Societat, núm. 26.

² Ens referim als programes d'assessorament tècnic, mediació, programes en medi obert i programes d'internament.

Gràfic 1. Estudis de reincidència i sèries realitzades fins ara

Recordem que la definició de reincidència que s'ha utilitzat en tots els estudis és la de retorn dels subjectes objecte d'estudi al sistema de justícia penal com a inculpats d'un nou delictes o una nova falta, sempre amb posterioritat a la finalització del compliment d'una mesura durant l'any que es pren de referència. En el cas d'aquest estudi, la reincidència es comet quan, un cop finalitzada una mesura d'internament en centre educatiu o de llibertat vigilada en l'any 2008 (any de referència), es registra un nou delictes o una nova falta, dut a terme durant el període de seguiment establert. En aquest estudi, el seguiment s'estableix des de la finalització de les mesures estudiades l'any 2008 fins al 31 de desembre de 2011, la qual cosa implica un període màxim de seguiment d'entre tres i quatre anys.

2. Finalitat i objectius

2.1. Finalitat

L'actualització que aquest estudi duu a terme de les taxes de reincidència vinculades a les mesures de llibertat vigilada i d'internament és la sisena d'una sèrie de periodicitat anual en què es revisa i es posen al dia les dades sobre reincidència en la justícia de menors. El fet que es doni continuïtat a les dades permet estudiar l'evolució de les taxes de reincidència i proporcionar a la DGEPCJJ una eina més per a l'anàlisi de la seva intervenció amb els menors.

2.2. Objectius

Els objectius d'aquest estudi són:

1. Obtenir la taxa de reincidència del 2011 per a les mesures de llibertat vigilada i d'internament en centre i algunes dades del perfil personal i criminològic dels joves que van finalitzar aquestes mesures l'any 2008.
2. Comparar aquests resultats amb els obtinguts en la recerca del 2005 i en les actualitzacions posteriors del 2006, el 2007, el 2008, el 2009 i el 2010 (respecte a les mesures de llibertat vigilada i internament).

3. Metodologia emprada

3.1. Obtenció i anàlisi de la informació

Aquesta recerca s'ha dut a terme estudiant els joves que van finalitzar una mesura de llibertat vigilada o d'internament l'any 2008 i dels quals es fa un seguiment fins al 31 de desembre de 2011, amb l'objectiu de conèixer si han comès o no un nou delicte que impliqui una nova presa de contacte amb els serveis d'execució penal de menors o d'adults.

El primer pas de l'estudi va ser l'obtenció de les llistes, a través de l'Àrea de Planificació i Projectes Estratègics adscrita a la DGSP, d'aquells joves que van finalitzar una mesura l'any 2008 (tant d'internament com de llibertat vigilada). D'aquestes llistes es van seleccionar els joves que complissin els requisits que s'han anat utilitzant al llarg d'aquests sis anys en els estudis que tracten la mateixa temàtica.

La llista definitiva inclou 258 individus que van finalitzar una mesura d'internament i 967 subjectes que van finalitzar una mesura de llibertat vigilada l'any 2008. En ambdós casos s'ha estudiat tota la població.

El recull de dades i l'explotació estadística es van dur a terme durant el primer trimestre de l'any 2012. Les variables recollides, a partir de la base de dades informàtiques de la DGEPCJJ coneguda com a *JOVO*, fan referència al perfil del menor, el tipus de delicte que va cometre, la intervenció de la justícia i la seva posterior reincidència si escau. Per tal de completar la informació de la reincidència en l'àmbit penal d'adults, també es van consultar la base de dades SIPC (Sistema d'Informació Penitenciari Català) i els expedients de mesures d'execució penal a la comunitat. L'anàlisi de les dades i la discussió de resultats s'ha realitzat entre el febrer i juny del 2012 i la redacció de l'informe ha finalitzat el mes de juny.

3.2. Diferències respecte a la metodologia dels estudis anteriors

Els estudis del 2006 al 2010 s'han dut a terme utilitzant exactament la mateixa metodologia, tot i que la taxa dels anys 2010 i 2011 conté algunes novetats.

Respecte al primer estudi, el del 2005, les actualitzacions posteriors presenten tres diferències metodològiques importants:

La primera és que es va decidir ampliar el període de seguiment en un any. Com ja s'ha assenyalat anteriorment, en aquest estudi s'han analitzat tots els casos de joves que van finalitzar una mesura de llibertat vigilada o d'internament en centre l'any 2008 i que no tenien cap altre programa per la mateixa causa. El període de seguiment per veure si han reincidit arriba fins al desembre del 2011. El temps mínim de seguiment ha estat, per tant, de tres anys i el temps màxim de quatre, mentre que en el primer estudi, el del 2005, el temps mínim era de dos anys i el temps màxim de tres. Tal com demostren els resultats d'altres recerques, la reincidència es produeix pocs mesos després de la finalització de la mesura, i un període de seguiment entre tres i quatre anys és suficient per establir taxes de reincidència. A partir dels quatre anys el nombre de casos nous que reincideixen és menyspreable.

La segona diferència metodològica és que s'ha ampliat el control sobre la reincidència dels joves, revisant la base de dades de les mesures d'execució penal a la comunitat en l'àmbit d'adults que en el primer estudi no es van comptabilitzar però que sí que s'han utilitzat a partir de 2006.

La tercera diferència és el fet de treballar, a partir del present any, amb el total de la població i no pas amb una mostra. Cal tenir-ho present al moment de fer comparacions amb anys anteriors.

Aquestes diferències en la recollida de dades fan que en les referències interanuals a la reincidència s'excloquin les corresponents a la taxa 2005.

Respecte a la comparació interanual de la variable “àrees geogràfiques de procedència dels joves infractors”, caldrà tenir present que, des de la taxa 2010, els joves de Romania i Bulgària han passat de la categoria *Resta d'Europa* a *Unió Europea*, ja que aquests països van obtenir la condició de membre de la Unió Europea l'1 de gener de 2007, que és l'any de referència d'aquest estudi i per tant determinats canvis significatius en els percentatges poden venir explicats per aquest motiu.

D'altra banda, recordem que aquest és el segon any que es recullen dades del Centre Educatiu Can Llupià, ubicat a Barcelona ciutat i inaugurat el mes de maig del 2007.

Finalment la darrera modificació, també introduïda l'any passat, té a veure amb el desglossament de les dades de l'EMO Terres de l'Ebre, que fins llavors s'havien inclòs a la taxa de l'EMO Tarragona. Tot i presentar-se desglossades en les dades més descriptives, el baix nombre de casos fa que es mantinguin inclosos en l'EMO de Tarragona per les comparatives interanuals i qualsevol altra anàlisi específica.

Caldrà tenir en compte aquestes qüestions a l'hora d'interpretar els resultats d'aquest nou estudi.

Resultats

4. Dades del perfil general dels menors

Aquest primer apartat de resultats es dedica a aprofundir en el perfil general dels joves per mitjà tant de variables sociodemogràfiques com de variables referents a l'expedient seleccionat com a *causa base*.

En el primer punt es comparen els perfils dels joves per mesures, és a dir, es compara el perfil general dels joves que han complert una mesura de llibertat vigilada amb el dels joves que n'han complert una d'internament.

Posteriorment, es comparen els perfils generals dels menors corresponents a cada mesura de manera interanual, a fi de destacar les similituds i diferències de perfil amb els joves d'anys anteriors.

En posteriors apartats d'aquest estudi les variables de l'anàlisi se centraran únicament en el perfil dels joves reincidents.

4.1 Comparativa del perfil 2011 entre mesures

Taula 1. Comparativa entre el perfil general del menor sotmès a una mesura d'internament i de llibertat vigilada. Variables sociodemogràfiques

Variable	Categoria	Llibertat vigilada	Internament
		%	%
Sexe	Home	84,9	90,7
	Dona	15,1	9,3
Nacionalitat	Espanyol	70,3	51,6
	Estranger	29,7	48,4
Àrea geogràfica de procedència	Espanya	70,3	51,5
	Unió Europea	2,6	4,3
	Resta d'Europa	0,3	0,4
	Magrib	14,5	30,6
	Resta d'Àfrica	0,5	0,4
	Centre i Sud-Amèrica	11,2	12,0
	Resta del Món	0,6	0,8

Taula 2. Comparativa entre el perfil general del menor sotmès a una mesura d'internament i de llibertat vigilada. Variables del delictes en la *causa base*

Variable	Categoria	Llibertat vigilada %	Internament %
Tipus de delictes en la <i>causa base</i>	Contra les persones	31,7	37,4
	Contra la llibertat sexual	1,9	3,9
	Contra la propietat	57,5	54,8
	Drogues	2,3	1,6
	Altres delictes	6,6	2,3
Violència en el delictes de la <i>causa base</i>	Delictes violent	65,5	82,9
	Delictes no violent	34,5	17,1
Tipus de fet principal de la <i>causa base</i>	Falta	6,5	0,0
	Delictes ³	93,5	100,0
Nombre de fets acumulats en la <i>causa base</i>	1 fet	52,9	27,6
	2 fets	26,0	19,8
	3 fets o més	21,1	52,6
Edat en la comissió del delictes de la <i>causa base</i>	14 anys	13,4	20,0
	15 anys	22,3	23,5
	16 anys	31,2	31,8
	17 anys	33,1	24,7
Antecedents	Sense antecedents	27,4	12,4
	Amb antecedents	72,6	87,6

Si comparem els perfils, podem destacar una marcada diferència en el percentatge de població estrangera en les mesures de llibertat vigilada i internament. En la mesura de medi obert, no arriben al 30% (29,7%) mentre que en internament, la població estrangera és del 48,4%.

Pel que fa a la tipologia dels delictes, cal destacar que els fets implicats en la *causa base* són en la seva majoria violents⁴: el 65,5% en el cas de la llibertat vigilada i del 82,9% per a internament.

³ Els casos de temptativa han estat inclosos a la categoria delictes

4.2 Comparativa interanual per mesures

4.2.1 Llibertat vigilada

Taula 3. Comparativa per anys del jove sotmès a una mesura de llibertat vigilada. Variables sociodemogràfiques.

Variable	Categoria	Llibertat vigilada (%) ⁵					
		2005	2007	2008	2009	2010	2011
Sexe	Home	87,3	90,3	88,3	86,7	86,4	84,9
	Dona	12,7	9,7	11,7	13,3	13,6	15,1
Nacionalitat	Espanyol	89,0	82,5	78,9	77,2	71,0	70,3
	Estranger	11,0	17,5	21,1	22,8	29,0	29,7
Àrea geogràfica de procedència	Espanya	89,0	82,5	78,9	77,2	71,0	70,3
	Unió Europea	0,5	0,7	1,5	1,0	3,7	2,6
	Resta d'Europa	0,3	1,4	1,5	2,9	1,2	0,3
	Magrib	8,1	12,0	12,9	11,8	14,8	14,5
	Resta d'Àfrica	0,3	0,7	0,8	0,2	0,0	0,5
	Centre i Sudamèrica	1,8	2,7	3,6	6,7	9,3	11,2
	Resta del món	0,0	0,0	0,8	0,2	0,0	0,6

Taula 4. Comparativa per anys del jove sotmès a una mesura de llibertat vigilada. Variables del delictes en la causa base

Variable	Categoria	Llibertat vigilada (%)					
		2005	2007	2008	2009	2010	2011
Tipus de delictes en la causa base	Contra les persones	16,8	19,0	21,0	22,3	26,0	31,7
	Contra la llibertat sexual	2,6	1,8	4,3	0,2	2,4	1,9
	Contra la propietat	71,8	68,8	62,2	67,0	62,1	57,5
	Drogues	1,3	3,2	4,7	2,5	2,4	2,3
	Altres delictes	7,5	7,2	7,8	8,0	7,1	6,6

⁴ Recordem que els fets delictius violents inclouen tots els fets delictius inclosos en les categories *contra les persones*, *contra la llibertat sexual* i els delictes *robatori amb violència*, *robatori amb intimidació* i *robatori amb violència i intimidació*

⁵ Dels joves que van complir una mesura de llibertat vigilada el 2006 només se'n conserva la mostra dels que van reincidir. Per aquest motiu, en les dades interanuals que fan referència a la causa base s'han exclòs les dades d'aquest any per tal de no alterar els resultats.

Violència en el delictes de la <i>causa base</i>	Delicte violent	56,0	57,2	60,3	57,3	60,9	65,5
	Delicte no violent	44,0	42,8	39,7	42,7	39,1	34,5
Tipus de fet principal de la <i>causa base</i>	Falta	6,2	0,4	1,1	1,0	2,0	6,5
	Delicte ⁶	93,8	99,6	98,9	99,0	98,0	93,5
Nombre de fets acumulats en la <i>causa base</i>	1 fet	73,5	62,7	65,4	67,8	58,8	52,9
	2 fets	19,2	25,3	24,4	23,4	28,4	26,0
	3 fets o més	7,3	12,0	10,2	8,8	12,8	21,1
Edat en la comissió del delictes de la <i>causa base</i>	14 anys	23,4	15,3	12,7	14,5	15,1	13,4
	15 anys	29,4	19,1	23,4	21,0	24,5	22,3
	16 anys	23,6	30,0	25,7	31,0	28,2	31,2
	17 anys	23,6	35,6	38,2	33,5	32,2	33,1

Les taules 3 i 4 mostren l'evolució dels percentatges des de 2005 a 2011 en les variables sociodemogràfiques i les variables criminològiques.

Destaquem l'augment del pes percentual en els darrers anys tant de les dones com dels estrangers. Dins del col·lectiu d'estrangers, els joves provinents del Centre i Sud-Amèrica són els que presenten un increment més accentuat.

Destaquem també un augment de delictes *contra les persones* i en conseqüència una forta pujada dels delictes violents. Quant al nombre de fets de la *causa base*, destaca un increment respecte anys anteriors dels joves que cometen 3 o més fets.

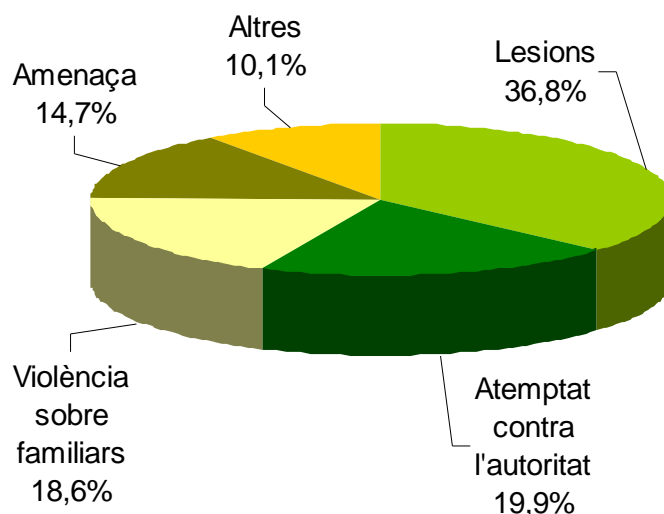
Taula 5. Comparativa per anys dels delictes *contra les persones* (desglossat)

Variable	Categoria	Llibertat vigilada (%)				
		2007	2008	2009	2010	2011
Delictes contra les persones	Lesions	50,0	48,7	47,9	43,8	36,7
	Atemptat contra l'autoritat	11,3	17,1	18,8	18,0	19,9
	Violència sobre familiars ⁷	0,0	14,4	11,1	16,4	18,6
	Amenaça	21,7	9,0	18,8	15,6	14,7
	Altres delictes	17,0	10,8	3,4	6,2	10,1

⁶ A partir de 2011 es presenten agregades les dades de delictes i temptatives de delicte

⁷ Violència sobre familiars inclou tant la física com la psíquica

Gràfic 2. Desglossament dels principals delictes *contra les persones* en llibertat vigilada (Taxa 2011)

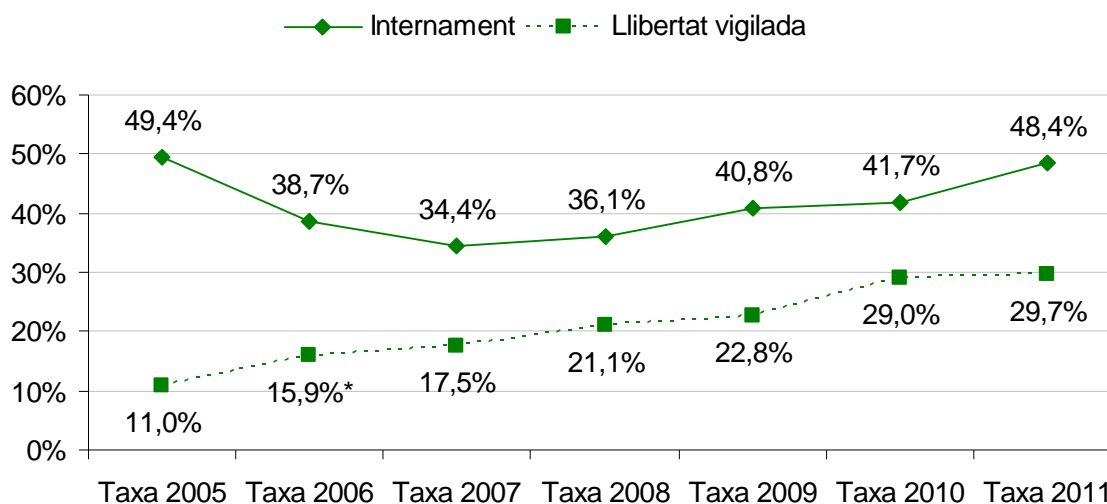
Possiblement el descens del delictes de *lesions* que mostra la taula 5 tingui a veure amb el canvi de qualificació d'aquests delictes quan es produeixen dins de l'àmbit familiar, que a partir de cert moment i progressivament apareixen més representats. Cal recordar que les dades de cada any corresponen en realitat a delictes comesos entre 3 i 4 anys enrere.

4.2.2 Internament

Taula 6. Comparativa per anys del jove sotmès a una mesura d'internament. Variables sociodemogràfiques

Variable	Categoria	Internament (%)						
		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Sexe	Home	93,2	93,9	93,5	88,5	91,1	91,1	90,7
	Dona	6,8	6,1	6,5	11,5	8,9	8,9	9,3
Nacionalitat	Espanyol	50,6	61,3	65,6	63,9	59,2	58,3	51,6
	Estranger	49,4	38,7	34,4	36,1	40,8	41,7	48,4
Àrea geogràfica de procedència	Espanya	50,6	61,3	65,6	63,9	59,2	58,3	51,5
	Unió Europea	1,4	1,1	0,0	0,5	0,0	2,3	4,3
	Resta d'Europa	2,0	3,9	2,4	4,9	5,3	0,0	0,4
	Magrib	38,5	29,8	24,3	21,9	26,0	29,6	30,6
	Resta d'Àfrica	1,4	0,6	1,2	1,1	1,2	0,9	0,4
	Centre i Sud-Amèrica	4,7	3,3	5,9	7,7	8,3	8,9	12,0
	Resta del món	1,4	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	0,8

Gràfic 3. Comparativa interanual de la proporció de joves estrangers que han complert una mesura d'internament o de llibertat vigilada

* La dada corresponent a la taxa 2006 de LV no correspon a la població general sinó només als joves reincidents

En el Gràfic 3 es mostra l'evolució percentual del nombre d'estrangers en ambdues mesures. La tendència general fins l'estudi de 2010 era d'anar-se escurçant la diferència entre el percentatge d'estrangers que compleixen una o altra mesura. L'any 2011 el percentatge d'estrangers internats ha pujat de forma molt més pronunciada que el de LV.

Taula 7. Comparativa per anys del jove sotmès a una mesura d'internament. Variables del delictes a la *causa base*

Variable	Categoria	Internament (%)							
		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
Tipus de delictes en la <i>causa base</i>	Contra les persones	18,9	11,0	16,0	25,1	28,4	32,2	37,4	
	Contra la llibertat sexual	2,0	5,0	1,8	2,7	3,6	1,9	3,9	
	Contra la propietat	68,9	78,4	75,1	65,1	62,0	64,0	55,0	
	Drogues	3,4	1,7	1,2	2,2	2,4	0,0	1,6	
	Altres delictes	6,8	3,9	5,9	4,9	3,6	1,9	2,3	
Violència en el delictes de la <i>causa base</i>	Delictes violent	73,0	71,8	68,6	69,9	65,1	79,1	82,9	
	Delictes no violent	27,0	28,2	31,4	30,1	34,9	20,9	17,1	
Tipus de fet principal de la <i>causa base</i>	Falta	7,4	0,0	3,6	0,0	1,2	0,0	0,0	
	Delictes	92,6	100	96,4	100	98,8	100	100,0	

Nombre de fets acumulats en la <i>causa base</i>	1 fet	55,4	55,9	53,9	50,2	46,8	37,0	27,6
	2 fets	30,4	24,9	20,1	27,9	33,1	19,0	19,8
	3 fets o més	14,2	19,2	26,0	21,9	20,1	44,0	52,6
Edat en la comissió del delicte de la <i>causa base</i>	14 anys	11,3	14,9	14,5	15,0	13,9	14,4	20,0
	15 anys	27,7	25,3	26,7	28,4	21,2	21,6	23,5
	16 anys	31,9	28,2	32,7	24,4	26,7	26,4	31,8
	17 anys	29,1	31,6	26,1	32,2	38,2	37,6	24,7
Antecedents	Sense antecedents	12,2	5,5	8,9	11,5	9,5	10,8	12,4
	Amb antecedents	87,8	94,5	91,1	88,5	90,5	89,2	87,6

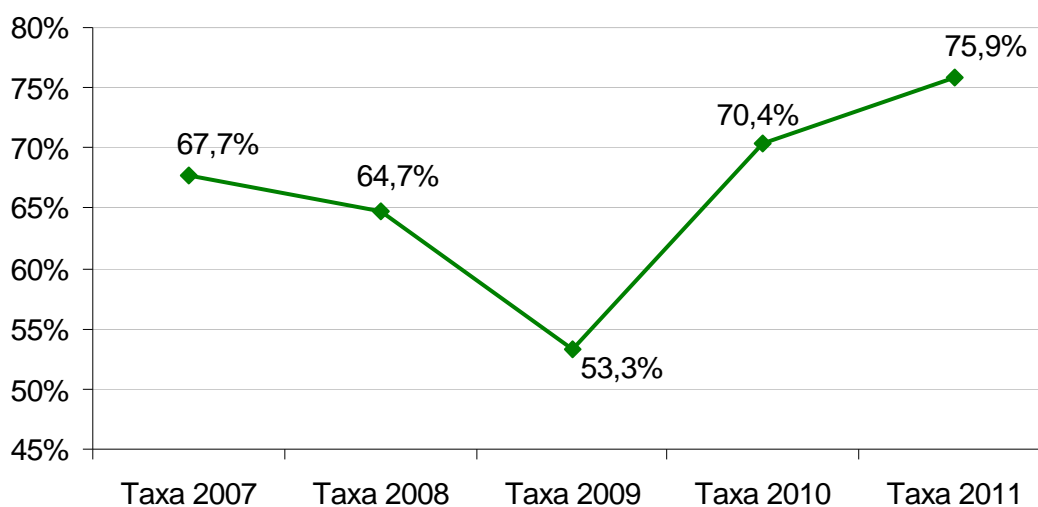
S'observa una acusada disminució del percentatge de casos que cometen un únic fet en la *causa base*, alhora que es disparen aquells que n'acumulen tres o més.

Pel que fa a l'edat de comissió del delicte de la *causa base*, observem que aquesta experimenta una marcada disminució, atès que la categoria de 17 anys (la màxima) es redueix al voltant de 13 punts i baixa del 37,6% al 24,7%. Per altra banda, els nois i noies de 14 anys suposen un 20,0% del total (contra el 14,4% de 2010).

D'altra banda, es manté la tendència a trobar més joves internats per delictes *contra les persones* i que siguin violents. En canvi ha disminuït en quasi deu punts el nombre de joves que compleixen un internament per delictes *contra la propietat* (54,9%, en la taxa 2011 front el 64,0% de la taxa 2010). Entre l'estudi actual i el de 2010 hi ha gairebé 4 punts més de fets violents (82,9% vers el 79,1% del 2010). Si ho comparem amb la xifra de 2009 la diferència és pràcticament de 18 punts.

En relació amb els delictes *contra la propietat*, es consideren violents aquells tipificats com a robatori amb violència, robatori amb intimidació i robatoris amb violència i/o intimidació. Els delictes contra la propietat de caire violent pateixen un increment de 5,5 punts. És una tendència que ja s'inicià l'exercici anterior i que suposa la taxa més alta de les registrades.

Gràfic 4. Comparativa interanual de delictes *contra la propietat* violents

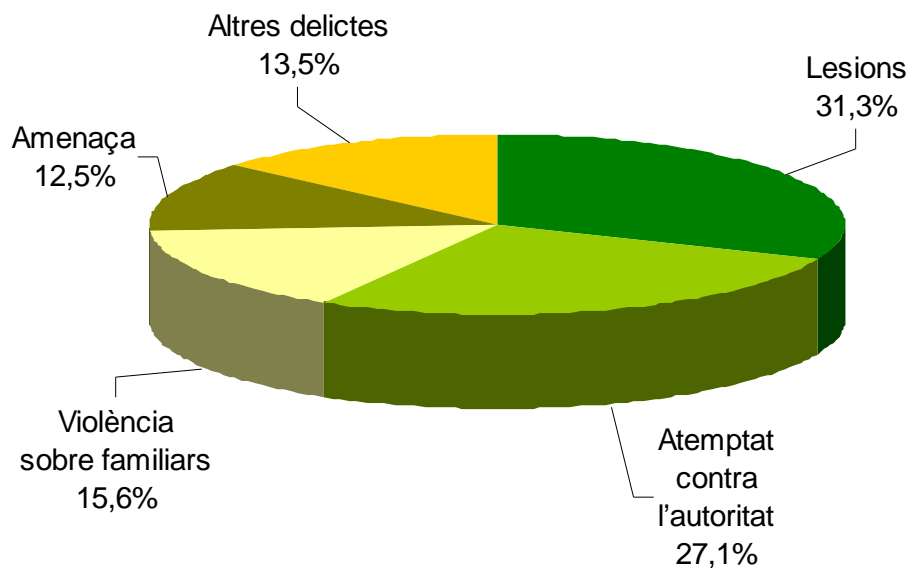
En el cas dels delictes *contra les persones*, en la Taula 8 es reproduïx la tendència detectada en les mesures de llibertat vigilada respecte del delicte de *lesions* amb el canvi de qualificació d'aquests delictes quan es produeixen dins de l'àmbit familiar, que a partir de cert moment apareixen més representats.

Taula 8. Comparativa per anys dels delictes *contra les persones* (desglossat).

Variable	Categoria	Internament (%)				
		2007	2008	2009	2010	2011
Delictes contra les persones	Lesions	59,4	45,7	37,4	36,7	31,3
	Atemptat contra l'autoritat	28,1	17,4	16,7	26,5	27,1
	Violència sobre familiars ⁸	0,0	6,5	18,8	14,7	15,6
	Amenaça	9,4	8,7	10,4	11,8	12,5
	Altres delictes	3,1	21,7	16,7	10,3	13,5

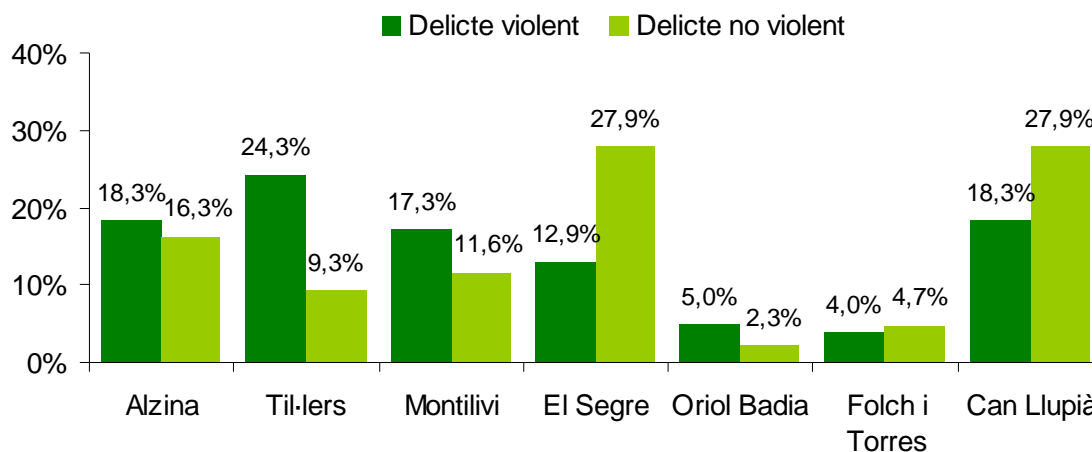
⁸ Violència sobre familiars inclou tant la física com la psíquica

Gràfic 5. Desglossament dels principals delictes *contra les persones*. Joves sotmesos a una mesura d'Internament en centre (Taxa 2011)

4.2.3. Comparativa per centres d'internament

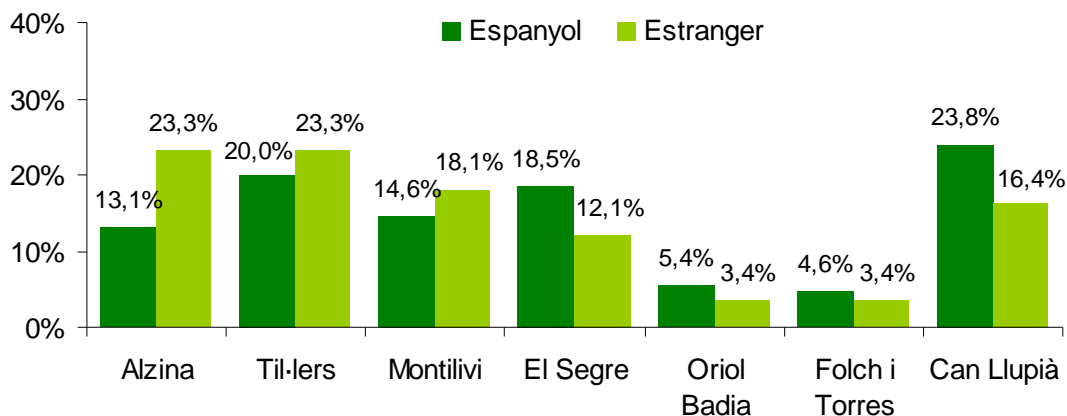
Gràfic 6. Violència en el delictes de la *causa base* segons el centre educatiu (Taxa 2011)

Quant a la distribució dels joves per centres educatius segons si el delictes de la *causa base* era violent o no, els centres de Til·lers, L'Alzina i Can Llupià són els que concentren una major part de joves que han comés delictes violents (24,3% el primer i 18,3% el segon i el tercer). La major part dels no violents es troben en els centres El Segre (27,9%) i Can Llupià (27,9%). En comparació amb 2010, trobem una reducció important de joves que han comés delictes

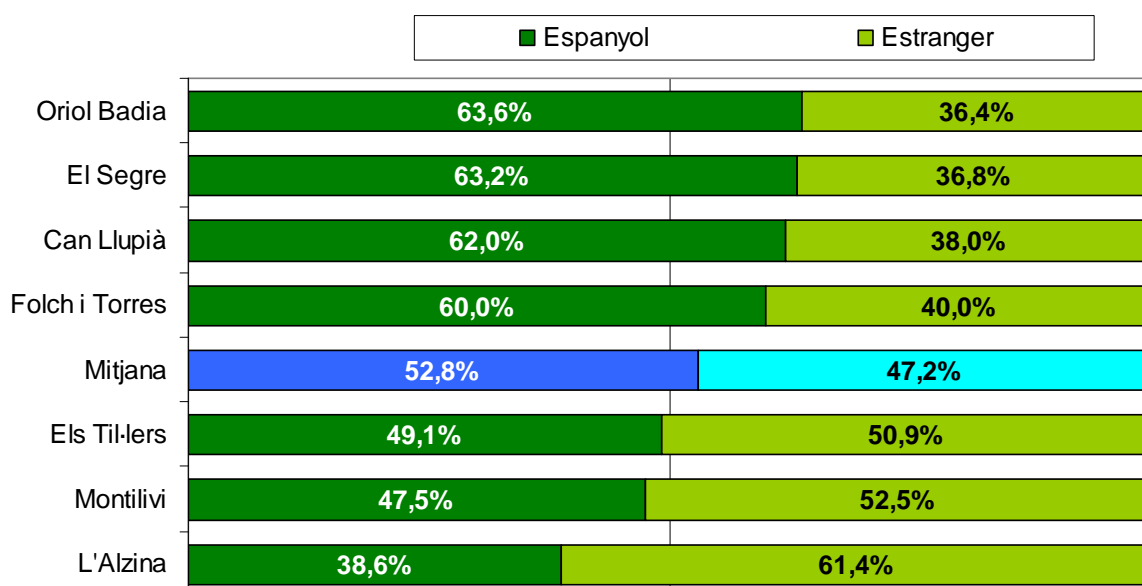
violents a l'Alzina (de 25,7% a 18,3%) i de no violents a Montilivi (de 27,3% a 11,6%).

Gràfic 7a. Distribució dels menors espanyols i estrangers segons el centre educatiu (Taxa 2011)

Respecte a la distribució de joves espanyols i estrangers en els centres, cal destacar la proporció d'estrangers a l'Alzina, 10 punts superior al percentatge de joves espanyols. La diferència a l'Alzina, però, és menor que a l'any 2010, quan la diferència era de més de 15 punts.

Gràfic 7b. Proporció d'espanyols i estrangers segons el centre educatiu (Taxa 2011)

5. Taxes de reincidència juvenil 2011

5.1. Comparativa de les taxes segons diferents variables

L'objecte d'aquest apartat és el d'estudiar la reincidència dels menors que, en els apartats anteriors, ens hem encarregat de descriure.

La taxa de reincidència dels joves que han acomplert una mesura de llibertat vigilada és del 28,7%.

La taxa de reincidència dels joves que han acomplert una mesura d'internament és del 57,8%.

En funció de les diferents variables contemplades en aquest estudi la taxa varia com podem veure a la taula següent.

Taula 9. Taxes de reincidència de llibertat vigilada i internament segons variables sociodemogràfiques i referents al delicte de la *causa base*

Variable	Categoria	Llibertat vigilada %	Internament %
Taxa de reincidència	No han reincidit	71,3	42,2
	Sí que han reincidit	28,7	57,8
Gènere	Home	*30,9	*60,7
	Dona	*16,4	*29,2
Nacionalitat	Espanyol	29,1	54,1
	Estranger	27,9	61,6
Àrea geogràfica de procedència	Espanya	29,1	54,1
	Unió Europea	24,0	*27,3
	Resta d'Europa	0,0	0,0
	Magrib	30,7	*67,1
	Resta d'Àfrica	20,0	0,0
	Centre i Sud-amèrica	25,0	61,3
Resta del món	50,0	100,0	
Tipus de delicte en la <i>causa base</i>	Contra les persones	26,7	53,1
	Contra la llibertat sexual	27,8	60,0
	Contra la propietat	30,6	61,7
	Drogues	18,2	75,0
	Altres delictes	26,6	33,3

Violència en el delictes de la <i>causa base</i>	Delicte violent	27,8	57,3
	Delicte no violent	30,5	61,4
Edat en la comissió del delictes en la <i>causa base</i>	14 anys	*46,9	*80,4
	15 anys	*33,6	61,7
	16 anys	*21,1	51,9
	17 anys	25,2	*44,4
Antecedents	Sense antecedents	*20,0	*37,5
	Amb antecedents	*32,1	*60,6

* Diferències significatives respecte de la reincidència general; $p \leq 0,05$

Les taxes de reincidència, relacionades amb la variable gènere, son diferents en termes estadístics, de manera que la reincidència dels homes quasi dobla en percentatge la de les dones.

Quant a l'àrea geogràfica de procedència, a la mesura d'internament resulta interessant destacar que hi ha dues categories que en relació amb la reincidència presenten diferències significatives respecte a la mitjana: la dels joves procedents del Magrib, amb una taxa de reincidència per sobre de la general, i la dels joves procedents de la Unió Europea, amb una taxa inferior. Cal recordar que la variable nacionalitat sol estar intervinguda per altres variables, per la qual cosa no podem establir una relació directa entre nacionalitat i reincidència, sinó que cal buscar la causa de l'augment de la taxa en el cas dels estrangers en les desigualtats referents a recursos econòmics, socioeducatius, laborals, etc.

Pel que fa a la categoria edat i en el cas de la llibertat vigilada, els més joves també presenten diferències estadísticament significatives pel que fa a l'índex de reincidència. Quan l'edat de comissió del delictes és 14 i 15 anys, la taxa de reincidència és molt més elevada que la mitjana (46,9% i 33,6% respectivament) mentre que quan és de 16 anys és força més baixa (21,1%). En el cas d'internament, presenten diferències significatives l'edat de 14 anys i la de 17, presentant valors molt per sobre de la mitjana la primera i molt per sota la segona.

Respecte a tenir o no antecedents, també és rellevant el fet que, en les dues mesures, els que no tenien cap causa prèvia a la *causa base* han reincidit per

sota de la mitjana, mentre que els que n'acumulaven d'anteriors presenten una taxa de reincidència superior.

5.2. Evolució al llarg dels anys de les taxes de reincidència

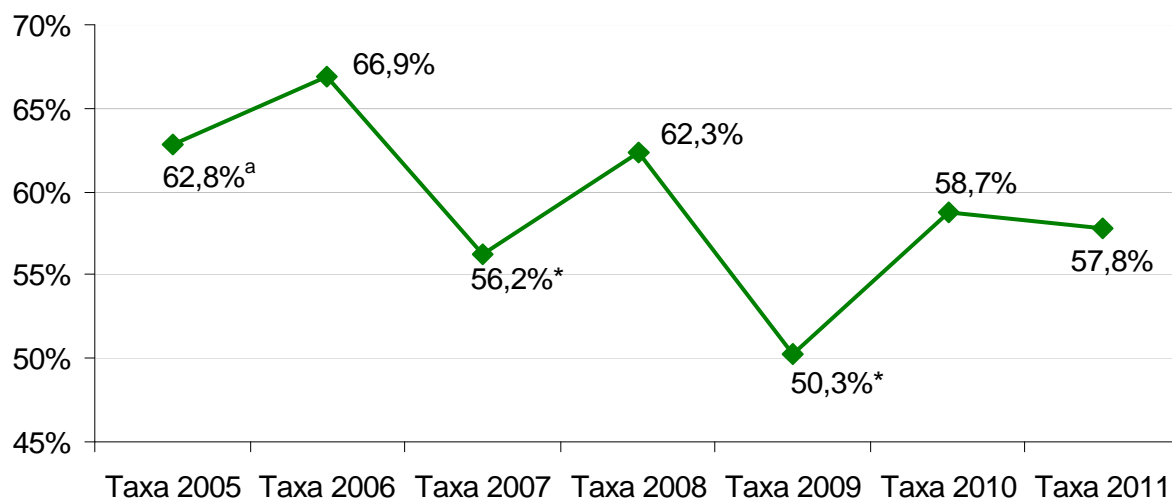
Gràfic 8. Evolució de la taxa de reincidència dels menors que han complert una mesura de llibertat vigilada

^a La taxa de 2005 no inclou les reincidències dels joves com a majors d'edat que impliquin l'aplicació d'una mesura d'execució penal a la comunitat.

* Variació estadísticament significativa de la taxa de reincidència respecte a l'any anterior; $p \leq 0,05$

Gràfic 9. Evolució de la taxa de reincidència de menors que han complert una mesura d'internament en centre educatiu

^a La taxa de 2005 no inclou les reincidències dels joves com a majors d'edat que impliquin l'aplicació d'una mesura d'execució penal a la comunitat.

* Variació estadísticament significativa de la taxa de reincidència respecte a l'any anterior; $p \leq 0,05$

Fent una comparativa de l'evolució de la taxa de reincidència tant per llibertat vigilada com per internament, constatem que ha experimentat una lleugera reducció en les dues mesures, si bé aquesta reducció no presenta diferències estadísticament significatives entre les taxes actuals i les de l'estudi de la taxa 2010.

6. Temps que triguen a cometre un nou delicte

Aquest punt està dedicat al càlcul del temps que triguen els joves a cometre un nou delicte. Aquestes dades poden ajudar a comprendre en part la trajectòria delictiva dels joves a Catalunya. Per cada mesura estudiada, presentem en primer lloc les dades generals del temps que els joves triguen a reincidir i a continuació les dades del temps que triguen segons les variables controlades en l'estudi.

6.1 Llibertat vigilada

Taula 10. Temps que triguen els reincidents a cometre un nou delicte

Temps	N	% vàlid	% acumulat
< 6 mesos	110	40,1	40,1
6 mesos - 1 any	62	22,6	62,8
1 any - 2 anys	58	21,2	83,9
2 anys - 3 anys	33	12,0	96,0
3 anys - 4 anys	11	4,0	100,0
Total	274	100,0	

Un any més, s'observa que l'any posterior a la finalització de la mesura és crucial en la reincidència juvenil. La taxa actual constata com el 62,8% ha reincidit un any després de finalitzar la llibertat vigilada. A la taula 11 s'observa com aquesta tendència és estable entre els diferents estudis..

Taula 11. Percentatge acumulat del temps que triguen a reincidir. Comparativa amb altres anys

Temps	Taxa 2006	Taxa 2007	Taxa 2008	Taxa 2009	Taxa 2010	Taxa 2011
< 6 mesos	35,5	28,9	44,7	33,8	28,1	40,1
6 mesos - 1 any	59,3	50,4	62,6	54,3	53,4	62,8
1 any - 2 anys	80,8	74,4	78,9	78,8	78,8	83,9
2 anys - 3 anys	92,4	94,2	91,9	96,7	97,3	96,0
3 anys - 4 anys	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Taula 12. Temps mitjà (en mesos) que els menors triguen a reincidir segons variables sociodemogràfiques i referents al delictes de la *causa base*

Variable	Categoria	Mitjana (en mesos)	D. típica
Reincidència	Sí	12,1	11,0
Sexe	Home	12,0	11,0
	Dona	12,9	12,2
Nacionalitat	Espanyol	11,7	11,0
	Estranger	12,9	11,1
Àrea geogràfica de procedència	Espanya	11,7	11,0
	Unió Europea	6,4	4,1
	Resta d'Europa	-	-
	Magrib	12,9	12,5
	Resta d'Àfrica	1,9	-
	Centre i Sud-amèrica	15,0	10,0
	Resta del món	11,5	11,1
Tipus de delictes en la <i>causa base</i>	Contra les persones	13,3	11,7
	Contra la llibertat sexual	8,4	8,1
	Contra la propietat	11,5	10,9
	Drogues	17,2	6,8
	Altres delictes	11,5	10,3
	<i>Resta delictes</i>	<i>9,6</i>	<i>9,3</i>
	<i>Delictes de trànsit</i>	<i>25,8</i>	<i>7,1</i>
Violència en el delictes de la <i>causa base</i>	Delictes violent	12,8	11,3
	Delictes no violent	10,9	10,5
Edat en la comissió del delictes en la <i>causa base</i>	14 anys	8,9	8,7
	15 anys	14,4	11,3
	16 anys	19,6	12,0
	17 anys	14,7	11,3
Antecedents	Sense antecedents	10,7	9,9
	Amb antecedents	12,4	11,3

Pel que fa a la reincidència segons les variables individuals i criminològiques registrades, destaquem que els joves que reincideixen en delictes de trànsit són els que més triguen a fer-ho (amb una mitjana de 25,8 mesos) respecte a la mitjana general.

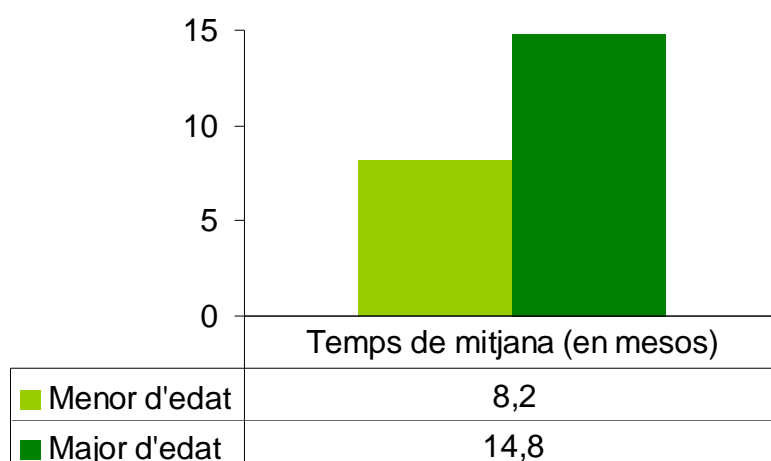
Destaquem també que els joves de 14 anys són els que triguen menys temps a reincidir (8,9 mesos de mitjana).

Taula 13. Percentatge acumulat del temps que els joves triguen a reincidir segons si són menors o majors d'edat en finalitzar la mesura de llibertat vigilada

Temps	Menors d'edat	Majors d'edat
< 6 mesos	54,9	29,8
6 mesos - 1 any	75,2	54,0
1 any - 2 anys	92,9	77,6
2 anys - 3 anys	98,2	94,4
3 anys - 4 anys	100,0	100,0

Tant en el gràfic 10 com a la taula 13 es pot observar la diferència de temps que els joves triguen a reincidir en funció de si són menors o majors d'edat en finalitzar la mesura de llibertat vigilada. Si el primer any és crucial per a la reincidència, encara ho és més si el jove finalitza la mesura com a menor d'edat⁹.

Gràfic 10. Temps que triguen a reincidir segons l'edat en finalitzar la mesura de llibertat vigilada

⁹ Tot i així, cal ser prudents en la interpretació d'aquesta dada atès que en les dades d'adults, només tenim accés a les dades d'execució penal, i per tant la font d'informació és més limitada que la disponible com a menors, més àmplia

6.2 Internament

Taula 14. Temps que triguen els reincidents a cometre un nou delicte

Temps	N	% vàlid	% acumulat
< 6 mesos	81	55,9	55,9
6 mesos - 1 any	28	19,3	75,2
1 any - 2 anys	25	17,2	92,4
2 anys - 3 anys	8	5,5	97,9
3 anys - 4 anys	3	2,1	100,0
Total	145	100,0	

Si el primer any després de complir una mesura de llibertat vigilada apareix com a especialment delicat en relació amb la reincidència, en el cas dels joves que han complert una mesura d'internament encara ho és més ja que el 75,2% dels joves reincidents reincideixen abans de l'any d'haver-la finalitzat.

Taula 15. Percentatge acumulat del temps que triguen a reincidir. Comparativa amb altres anys

Temps	Taxa 2006	Taxa 2007	Taxa 2008	Taxa 2009	Taxa 2010	Taxa 2011
< 6 mesos	53,0	55,8	51,8	47,6	56,0	55,9
6 mesos - 1 any	76,5	72,6	70,2	65,9	72,0	75,2
1 any - 2 anys	92,2	84,2	86,9	90,3	87,2	92,4
2 anys - 3 anys	99,2	93,7	93,9	100,0	96,0	97,9
3 anys - 4 anys	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Taula 16. Temps mitjà (en mesos) que els menors triguen a reincidir segons variables sociodemogràfiques i referents al delicte de la *causa base*

Variable	Categoria	Mitjana (en mesos)	D. típica
Reincidència	Sí	8,5	9,2
Sexe	Home	8,7	9,4
	Dona	5,1	5,2
Nacionalitat	Espanyol	8,5	9,0
	Estranger	8,5	9,5

Àrea geogràfica de procedència	Espanya	8,5	9,0
	Unió Europea	14,8	17,1
	Resta d'Europa	-	-
	Magrib	5,9	7,9
	Resta d'Àfrica	-	-
	Centre i Sud-amèrica	15,0	9,4
	Resta del món	3,0	4,1
Tipus de delictes en la <i>causa base</i>	Contra les persones	7,9	9,1
	Contra la llibertat sexual	7,6	5,5
	Contra la propietat	8,8	9,7
	Drogues	8,7	6,7
	Altres delictes	12,0	12,3
Violència en el delictes de la <i>causa base</i>	Delictes violents	8,3	9,1
	Delictes no violents	9,5	10,1
Edat en la comissió del delictes en la <i>causa base</i>	14 anys	6,0	6,8
	15 anys	7,4	7,7
	16 anys	10,3	11,2
	17 anys	11,1	10,5
Antecedents	Sense antecedents	5,3	5,0
	Amb antecedents	8,8	9,5

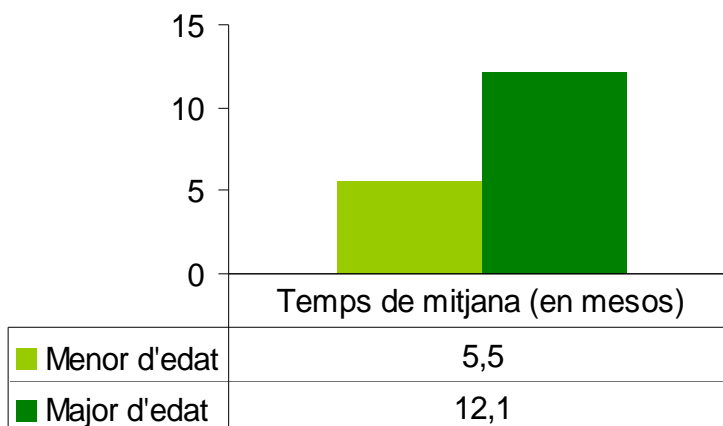
Si fem referència a l'àrea geogràfica, s'observa com els que més triguen a reincidir són els procedents de Centre i Sud-Amèrica. Quant al tipus de delictes, els que més triguen a reincidir són els que han comès *altres delictes*, amb 12,0 mesos, seguit pels que comenten delictes *contra la propietat* amb 8,8 mesos.

Taula 17. Percentatge acumulat del temps que els joves triguen a reincidir segons si són menors o majors d'edat en finalitzar l'internament

Temps	Menors d'edat	Majors d'edat
< 6 mesos	72,5	35,4
6 mesos - 1 any	88,8	58,5
1 any - 2 anys	96,3	87,7
2 anys - 3 anys	100,0	95,4
3 anys - 4 anys	-	100,0

S'observa que els joves que finalitzen la mesura com a menors d'edat triguen menys temps a reincidir.

Gràfic 11. Temps que triguen a reincidir segons l'edat en finalitzar la mesura d'internament en centre

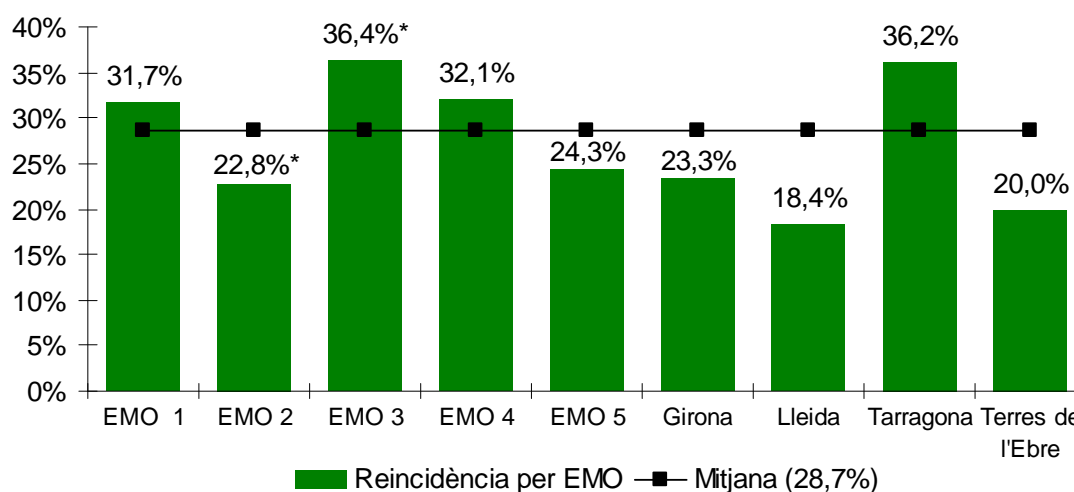

7. Taxes de reincidència per equips i centres

En aquest apartat es presenten les taxes de reincidència diferenciades segons els equips de medi obert (si es tracta de la mesura de llibertat vigilada) i segons els diferents centres educatius (si es tracta de la mesura d'internament). L'equip o centre que s'agafa de referència per a cada cas és aquell en què el menor va finalitzar la mesura. Aquestes dades es presenten tant per l'any d'estudi com respecte a l'evolutiva d'anys anteriors.

7.1 Llibertat vigilada. Equips de medi obert

Gràfic 12. Taxes de reincidència segons l'equip referent del jove i comparades amb la mitjana

* Variació estadísticament significativa de la taxa de reincidència respecte la mitjana; $p \leq 0,05$

L'EMO 2 i 3 de Barcelona presenten una diferència estadísticament significativa respecte la mitjana de llibertat vigilada. L'EMO de Lleida, a més a més, destaca per la seva baixa taxa i el de Tarragona per presentar la taxa més elevada.

Taula 18. Taxes de reincidència per EMO i per anys

Equip de medi obert	Taxa 2007	Taxa 2008	Taxa 2009	Taxa 2010	Taxa 2011
EMO BCN 1	*19,2	26,7	*40,2	33,3	31,7
EMO BCN 2	16,5	30,6	29,6	27,1	22,8
EMO BCN 3	23,9	*17,0	24,1	29,2	*36,4
EMO BCN 4	24,3	22,5	27,2	33,9	32,1
EMO BCN 5 ^a	-	18,9	28,3	30,7	24,3
EMO Girona	18,3	8,3	15,8	18,6	23,3
EMO Tarragona ^b	29,0	33,3	20,0	32,5	34,6
EMO Lleida	32,1	22,2	47,6	29,2	18,4

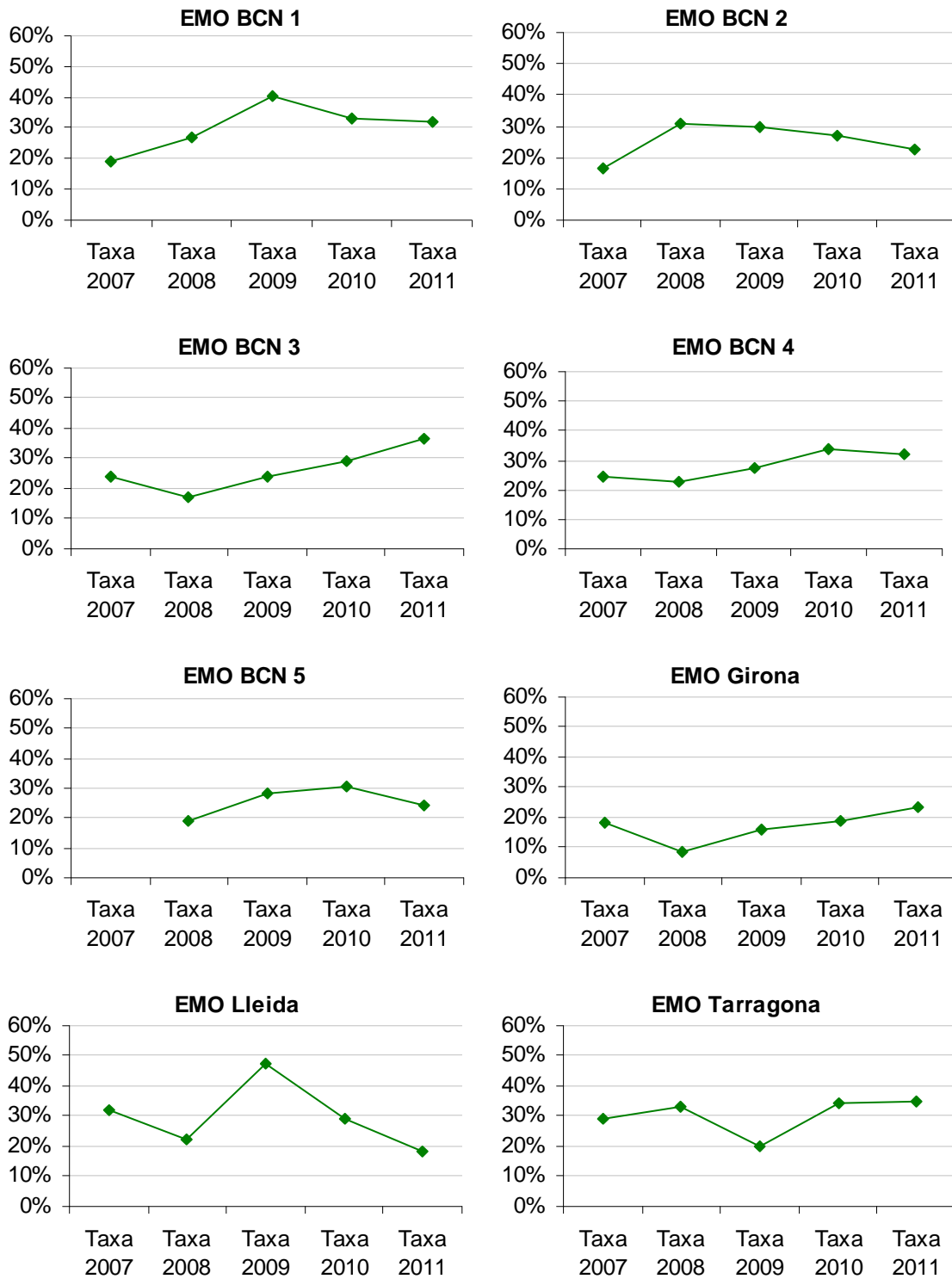
^a Equip de nova creació, sense dades disponibles.

^b Inclou l'EMO Terres de l'Ebre.

* Variació estadísticament significativa respecte la mitjana interanual

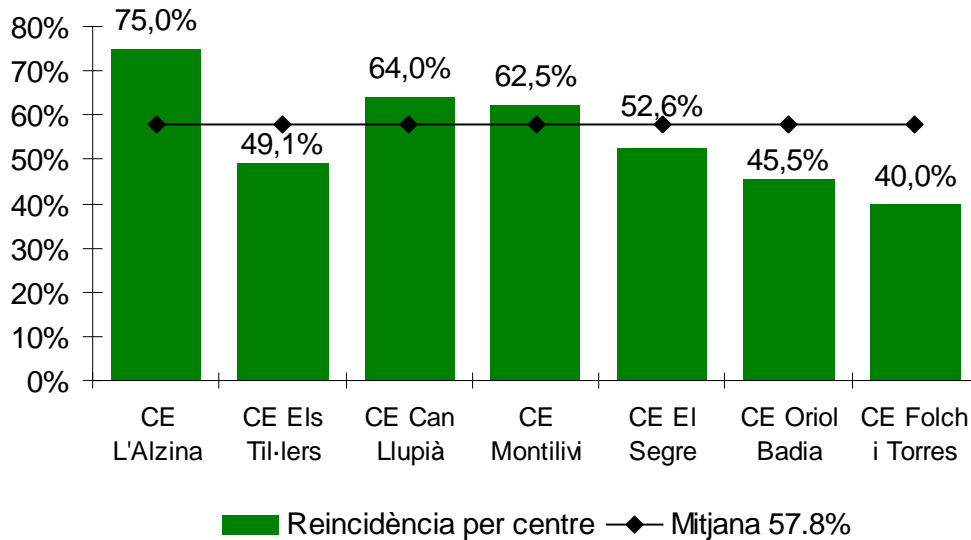
L'EMO BCN 3 és l'únic que presenta diferències estadísticament significatives respecte la mitjana interanual. Les altres diferències, tot i semblar notables, no són significatives.

Gràfic 13. Evolució de la taxa de reincidència per equips de medi obert

7.2 Internament. Centres Educatius

Gràfic 14. Taxes de reincidència segons el centre educatiu i comparades amb la mitjana

Taula 19. Taxes de reincidència per centres educatius i per anys

Centre educatiu	Taxa 2005	Taxa 2006	Taxa 2007	Taxa 2008	Taxa 2009	Taxa 2010	Taxa 2011
L'Alzina	*81,4	59,0	*40,0	68,3	*52,6	76,0	75,0
Els Til·lers	*71,4	*83,3	56,1	60,0	*42,9	51,0	49,1
Can Llupià ^a	-	-	-	-	-	70,6	64,0
Montilivi	56,5	62,5	73,8	57,5	44,4	45,9	62,5
El Segre	-	71,1	70,0	71,0	69,6	65,7	52,6
Oriol Badia	33,3	78,6	25,0	70,0	71,4	46,2	45,5
Folch i Torres	25,0	0,0	25,0	36,4	45,5	33,3	40,0

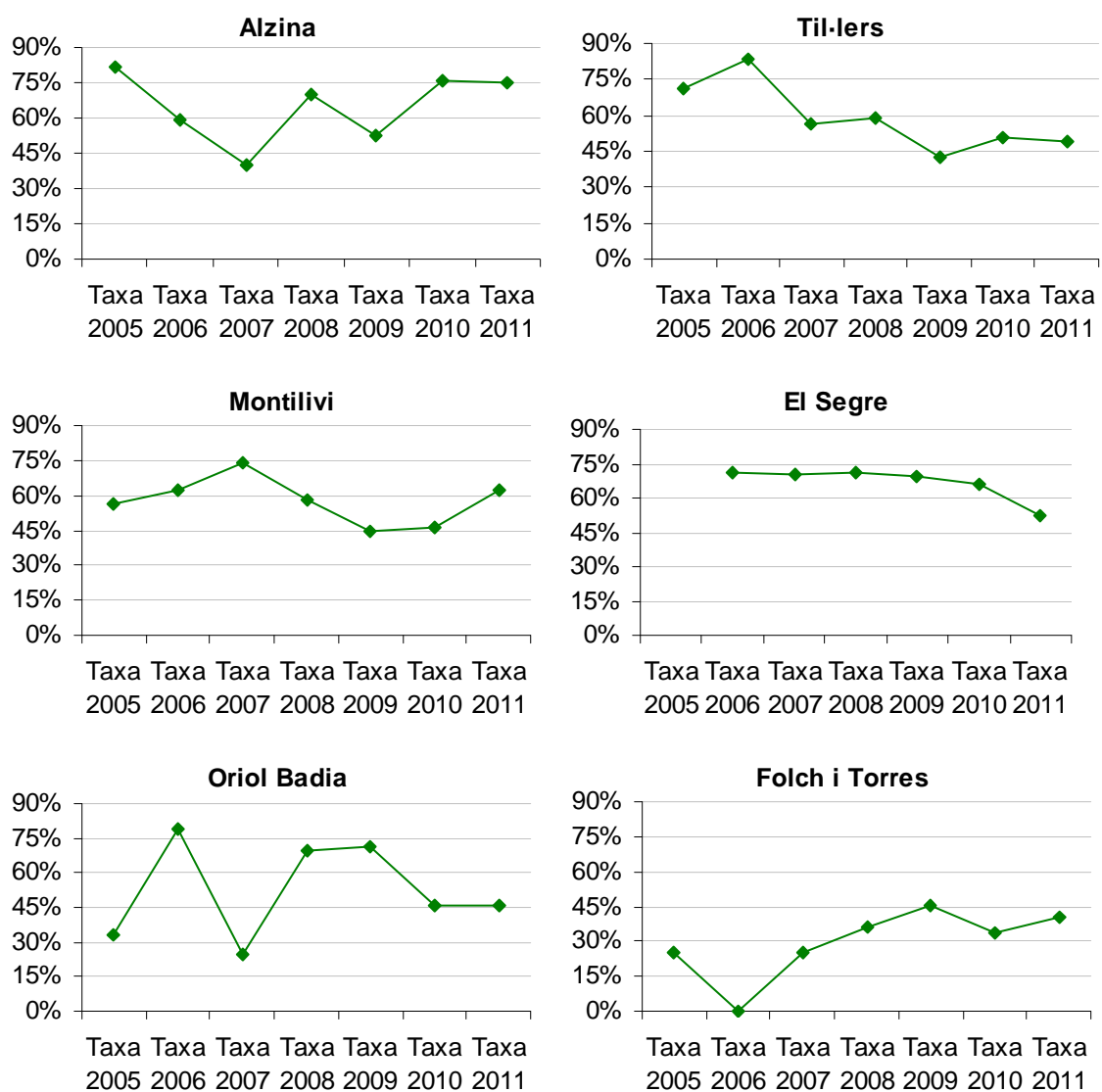
^a Centre de nova creació, dades disponibles a partir de maig de 2007.

* Diferències significatives internes de cada centre respecte a l'any anterior.

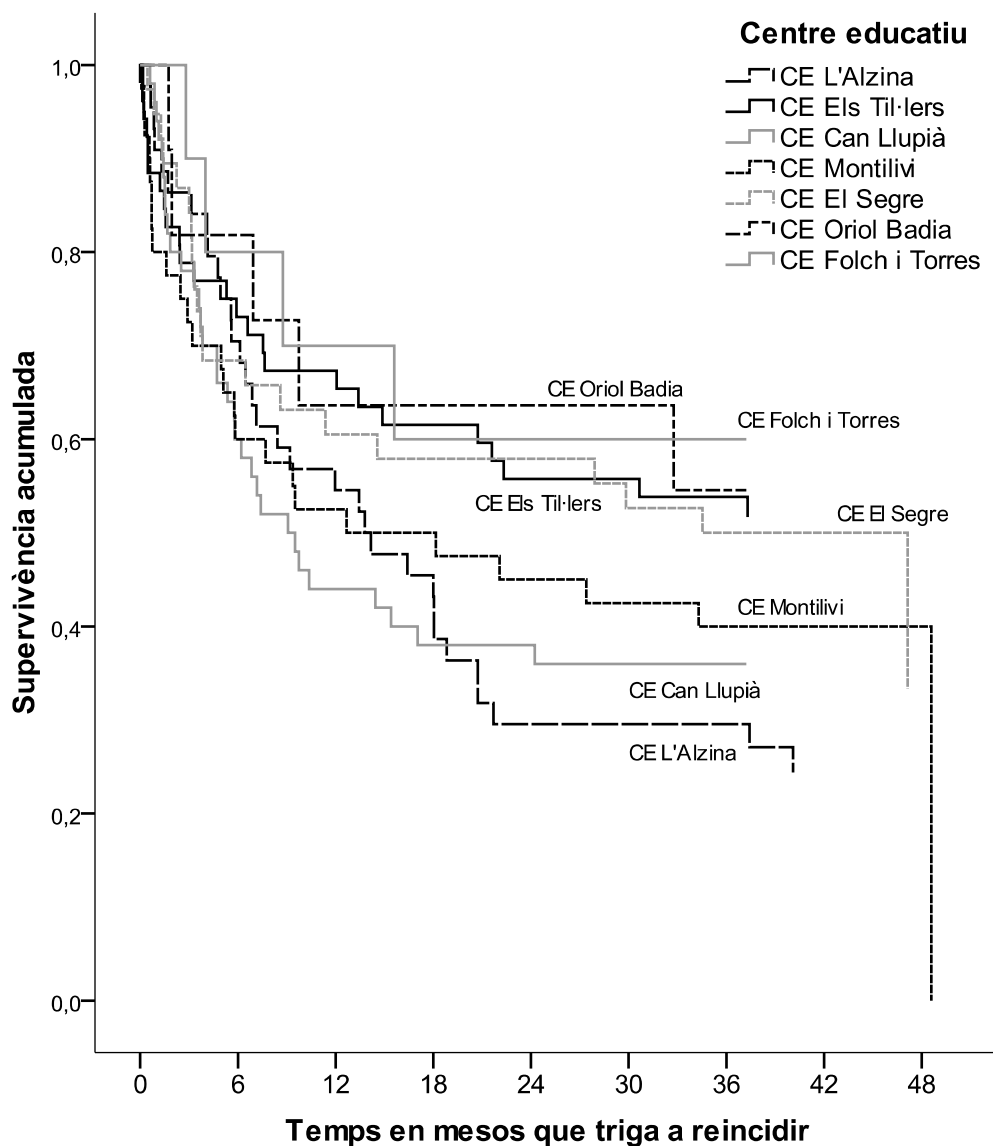
En la comparació amb l'any anterior no hi ha cap centre amb una diferència en la taxa que sigui estadísticament significativa, si bé destaca un descens generalitzat de la taxa de reincidència amb l'excepció de Montilivi i Folch i Torres.

D'entre tots els centres educatius, en trobem tres que estan per sobre de la mitjana (57,8%): L'Alzina (75,0%), Can Llupià (64,0%) i Montilivi (62,5%). Els altres quatre estan per sota: El Segre (52,6%), Til·lers (49,1%), Oriol Badia (45,5%) i Folch i Torres (40,0%).

Gràfic 15. Evolució de la taxa de reincidència per centres educatius

Gràfic 16. Temps que triga a reincidir el menor segons el centre d'internament

Els joves més ràpids en reincidir són els de Can Lluçà (87,5% dels reincidents ho fan abans de l'any), seguits dels joves de Montilivi (79,2% abans de l'any), Segre (78,9%) i Til·lers (72,0%). Els joves de l'Alzina el primer any reincidiran el 60,6%, malgrat com demostra el gràfic són els més reincidents.

8. Comparativa dels perfils dels joves reincidents amb els no reincidents

En aquest apartat es comparen els joves que reincideixen i els que no. Això és els perfils dels qui, un cop finalitzada la mesura imposada en la *causa base*, cometen un nou delictes i els qui, per contra, no tornen a tenir cap contacte amb la justícia penal a Catalunya durant el període de l'estudi. Novament, es presenten, per separat, les dades referents al compliment d'una mesura de llibertat vigilada i d'internament en centre educatiu, tant pel que fa a variables descriptives sociodemogràfiques com les que fan referència a *la causa base*.

8.1 Llibertat vigilada

Taula 20. Comparativa entre el perfil del menor reincident i del no reincident segons la mesura de llibertat vigilada. Variables sociodemogràfiques

Variable	Categoria	No reincident		Reincident	
		N	%	N	%
Sexe	Home	567	82,3	254	91,4
	Dona	122	17,7	24	8,6
Nacionalitat	Espanyol	482	69,9	198	71,1
	Estranger	207	30,1	80	28,9
Àrea geogràfica de procedència	Espanya	482	69,9	198	71,1
	Unió Europea	19	2,8	6	2,2
	Resta d'Europa	3	0,4	0	0,0
	Magrib	97	14,1	43	15,5
	Resta d'Àfrica	4	0,6	1	0,4
	Centre i Sud-amèrica	81	11,8	27	9,7
	Resta del món	3	0,4	3	1,1

En primer lloc, pel que fa a les dades sociodemogràfiques, veiem que les dones estan molt poc representades en el grup de reincidents.

Observem, a més a més, que la resta de categories es troben representades de forma bastant equitativa entre no reincidents i reincidents, fet que anys enrere no succeïa. Així, sembla que la sobrerepresentació d'alguns col·lectius

que altres vegades havíem observat dins el perfil del reincident, com el de la població estrangera i especialment la provinent del Magrib, es modera.

Taula 21. Comparativa entre el perfil del menor reincident i del no reincident. Variables del delictes en la *causa base*

Variable	Categoria	No reincident		Reincident	
		N	%	N	%
Tipus de delictes en la <i>causa base</i>	Contra les persones	225	32,7	82	29,5
	Contra la llibertat sexual	13	1,9	5	1,8
	Contra la propietat	386	56,0	170	61,2
	Drogues	18	2,6	4	1,4
	Altres delictes	47	6,8	17	6,1
Violència en el delictes de la <i>causa base</i>	Delictes violent	457	66,3	176	63,3
	Delictes no violent	232	33,7	102	36,7
Tipus de fet principal de la <i>causa base</i>	Falta	41	6,0	22	7,9
	Delictes	648	94,0	256	92,1
Nombre de fets acumulats en la <i>causa base</i>	1 fet	378	54,9	134	48,2
	2 fets	173	25,1	78	28,1
	3 fets o més	138	20,0	66	23,7
Edat en la comissió del delictes de la <i>causa base</i>	14 anys	68	10,0	60	21,8
	15 anys	142	20,8	72	26,2
	16 anys	236	34,6	63	22,9
	17 anys	237	34,6	80	29,1
Antecedents	Sense antecedents	212	30,8	53	19,1
	Amb antecedents	477	69,2	225	80,9

En les variables del perfil criminològic no observem grans diferències entre els grups de reincidents i no reincidents pel que fa al fet delictiu comès en la *causa base*. Si que és destacable, però, l'accentuada diferència en la representació dels joves de 14 anys (amb el doble de presència entre els reincidents) i els de 16 anys (amb una presència més notòria entre els no reincidents). També és estadísticament significatiu que entre els reincidents hi ha més proporció de joves amb antecedents.

8.2 Internament

Taula 22. Comparativa entre el perfil del menor reincident i del no reincident. Variables descriptives

Variable	Categoria	No reincident		Reincident	
		N	%	N	%
Sexe	Home	92	84,4	142	95,3
	Dona	17	15,6	7	4,7
Nacionalitat	Espanyol	61	56,0	72	48,3
	Estranger	48	44,0	77	51,7
Àrea geogràfica de procedència	Espanya	61	56,0	72	48,3
	Unió Europea	8	7,3	3	2,0
	Resta Europa	1	0,9	0	0,0
	Magrib	26	23,9	53	35,6
	Resta d'Àfrica	1	0,9	0	0,0
	Centre i Sud-amèrica	12	11,0	19	12,8
	Resta del món	0	0,0	2	1,3

En la mesura d'internament, com en llibertat vigilada, constatem que la proporció de dones que reincideixen és força reduït, i de fet la seva representació entre els joves que no reincideixen és, percentualment, tres vegades superior (15,6% dels no reincidents i 4,7% dels reincidents).

A diferència de les dades relacionades amb la mesura de llibertat vigilada, en aquest cas trobem que els estrangers estan més representats entre els reincidents que entre els no reincidents, tot i que no de forma estadísticament significativa. Pel que fa a l'àrea geogràfica, la població d'origen magrebí està més representada entre els reincidents (el 23,9% dels no reincidents són magrebins, en contrast amb el 35,6% de reincidents que són d'aquesta àrea). Pel que fa la població de la Unió Europea, es troba força més representada entre els no reincidents, però els casos són tan pocs que hem de llegir amb cautela aquest resultat.

Taula 23. Comparativa entre el perfil del menor reincident i del no reincident. Variables del delicte en la *causa base*

Variable	Categoria	No reincident		Reincident	
		N	%	N	%
Tipus de delicte en la <i>causa base</i>	Contra les persones	45	41,7	51	34,2
	Contra la llibertat sexual	4	3,7	6	4,0
	Contra la propietat	54	50,0	87	58,5
	Drogues	1	0,9	3	2,0
	Altres delictes	4	3,7	2	1,3
Violència en el delicte de la <i>causa base</i>	Delicte violent	91	84,3	122	81,9
	Delicte no violent	17	15,7	27	18,1
Tipus de fet principal de la <i>causa base</i>	Falta	108	100,0	149	100,0
	Delicte	0	0,0	0	0,0
Nombre de fets acumulats en la <i>causa base</i>	1 fet	36	33,3	35	23,5
	2 fets	21	19,4	30	20,1
	3 fets o més	51	47,3	84	56,4
Edat en el moment del delicte	14 anys	10	9,3	41	27,7
	15 anys	23	21,5	37	25,0
	16 anys	39	36,5	42	28,4
	17 anys	35	32,7	28	18,9
Antecedents a la <i>causa base</i>	Sense antecedents	20	18,3	12	8,1
	Amb antecedents	89	81,7	137	91,9

El tipus de delicte més comés en la *causa base* és, tant per a reincidentes com per a no reincidentes, contra la propietat i contra les persones. Ara bé, els joves que no reincideixen han comés amb més freqüència que no pas els reincidentes delictes *contra les persones*, mentre que en el cas de la propietat és just a l'inrevés.

En relació amb els fets acumulats en la *causa base*, els no reincidentes solen tenir-ne un de sol més freqüentment que no pas els reincidentes, mentre que aquests últims presenten tres fets o més en la *causa base* amb més freqüència.

En relació amb l'edat, els reincidentes presenten una proporció de joves de 14 anys tres vegades superior als no reincidentes, i també tenen una presència

major dels joves de 15 anys. Trobem, d'altra banda, que els joves de 16 i 17 anys són molt més presents entre els no reincidents que entre els reincidents.

Finalment, els joves reincidents, com en el cas de la llibertat vigilada, tenen antecedents en més proporció que els no reincidents de forma estadísticament significativa.

9. Diferències en el perfil del jove reincident respecte a altres anys

En aquest apartat es comparen les variables del perfil del jove reincident del present estudi amb la mitjana dels percentatges dels estudis anteriors. En aquest cas també se separen per mesures.

Les dades es mostren segons les variables sociodemogràfiques, les referents a la *causa base*, el temps que han trigat a reincidir, l'edat i, finalment, segons les mesures imposades en la reincidència.

9.1 Llibertat vigilada

Taula 24. Característiques del jove reincident: comparativa 2005-2010 amb l'any 2011. Variables sociodemogràfiques

Variable	Categoria	Mitjana 2005-2010 %	Taxa 2011 %
Sexe	Home	94,1	91,4
	Dona	5,9	8,6
Nacionalitat	Espanyol	79,0	71,1
	Estranger	21,0	28,9
Àrea geogràfica de procedència	Espanya	79,0	71,1
	Unió Europea	1,3	2,2
	Resta d'Europa	1,2	0,0
	Magrib	12,9	15,5
	Resta d'Àfrica	0,2	0,4
	Centre i Sud-Amèrica	5,4	9,7
Resta del món	0,0	1,1	

Quant al sexe dels reincidentes sí que hi ha hagut un lleuger augment en el percentatge de dones tot i que no és estadísticament significatiu. Pel que fa als estrangers, s'observa un augment respecte a la mitjana amb una diferència de 7,8 punts (un 21,0% en la taxa 2005-2010 i un 28,8% en l'actual taxa).

Dels estrangers que han reincidit després de complir una llibertat vigilada és significatiu l'augment dels reincidentes provinents de Centre i Sud-Amèrica.

Taula 25. Característiques del jove reincident. Comparativa de la taxa 2011 amb la taxa mitjana dels anys anteriors. Variables del delictes de la *causa base*

Variable	Categoria	Mitjana 2005-2010 ^a %	Taxa 2011 %
Tipus de delictes en la <i>causa base</i>	Contra les persones	19,1	29,5
	Contra la llibertat sexual	1,4	1,8
	Contra la propietat	71,6	61,2
	Drogues	1,7	1,4
	Altres delictes	6,2	6,1
	<i>Resta delictes^b</i>	5,4	5,4
	<i>Delictes de trànsit^b</i>	0,8	0,7
Violència en el delictes de la <i>causa base</i>	Delictes violent	56,3	63,3
	Delictes no violent	43,7	36,7
Tipus de fet principal de la <i>causa base</i>	Falta	2,1	7,9
	Delictes i temptativa	97,9	92,1
Nombre de fets acumulats en la <i>causa base</i>	1 fet	65,6	48,2
	2 fets	23,3	28,1
	3 fets o més	11,1	23,7

^a No inclosa la taxa de l'any 2006.

^b Mitjana de les taxes 2008, 2009 i 2010 comparada amb la taxa 2011.

Pel que fa al tipus de delictes comès en la *causa base* pels joves reincidents s'observa un augment en la proporció de delictes *contra les persones* i un descens en la proporció de delictes *contra la propietat* respecte a la mitjana dels altres anys. També es pot concloure que ha augmentat la proporció de delictes violents comesos pels joves reincidents.

Taula 26. Característiques del jove reincident. Comparativa de la taxa de l'any 2011 amb la taxa mitjana dels anys anteriors. Edat i nombre de fets comesos

Variable	Mitjana de les taxes 2005-2010 ^a		Taxa 2011	
	Mitjana	D. típica	Mitjana	D. típica
Edat quan la comissió del delictes	15,6	1,1	15,6	1,1
Edat en finalitzar la llibertat vigilada	18,0	1,8	18,2	1,7
Nombre de fets delictius acumulats en la <i>causa base</i>	1,5	0,7	1,8	0,8

^a No inclosa la taxa any 2006.

Taula 27. Temps que triguen a reincidir respecte a altres anys

Variable	Categoria	Mitjana de les taxes 2006-2010	Taxa 2011
Temps que triguen a reincidir	< 6 mesos	34,1	40,1
	6 mesos – 1 any	56,1	62,8
	1 any – 2 anys	78,5	83,9
	2 anys – 3 anys	94,5	96,0
	3 anys – 4 anys	100,0	100,0

Taula 28. Comparativa de la taxa 2011 amb la taxa mitjana dels anys anteriors. Variables numèriques relacionades amb la reincidència

Variable	Mitjana de les taxes 2006-2010		Taxa 2011	
	Mitjana	D. típica	Mitjana	D. típica
Edat quan la comissió del delicte de la reincidència	19,2	2,2	19,1	2,1
Temps que triga a reincidir (en mesos)	13,5	12,0	12,1	11,0
Nombre de reincidències	2,2	2,2	2,0	1,5

Taula 29. Comparativa de la taxa 2011 amb la taxa mitjana dels anys anteriors. Àmbit responsable de l'execució penal en la reincidència

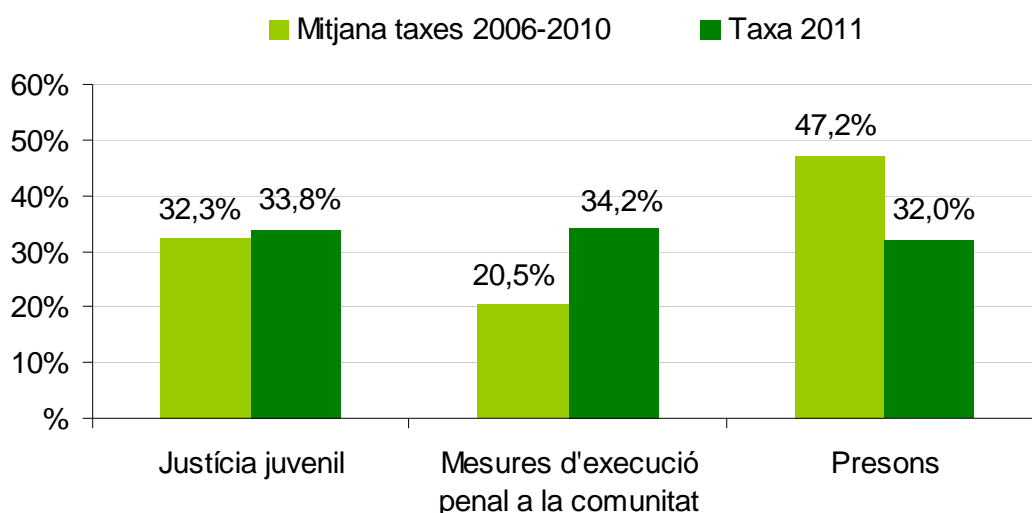
Variable	Categoria	Mitjana 2006-2010 ^a %	2011 %
Àmbit d'execució penal de la primera reincidència	Justícia juvenil (JJ)	32,3	33,8
	Mesures d'execució penal a la comunitat (MEPC)	20,5	34,2
	Presons	47,2	32,0
Àmbits d'execució penal en què el menor ha reincidit	Només JJ	24,2	27,3
	Només MEPC	18,1	27,0
	Només presó	40,5	25,9
	JJ i MEPC	2,7	2,9
	JJ i presó	4,0	3,2
	Presó i MEPC	8,9	12,6
	JJ, presó i MEPC	1,6	1,1

^a No inclosa la taxa any 2005.

Pel que fa a l'àmbit d'execució penal al que el menor ha accedit a causa de la primera reincidència, cal remarcar l'augment de les mesures d'execució penal a la comunitat amb una diferència de 13,7 punts respecte a la mitjana dels anys anteriors.

En referència als àmbits d'execució penal als què el menor ha accedit degut a les seves diverses reincidències s'observa també l'augment de la categoria "només MEPC" amb una diferència de 8,9 punts i pel contrari la disminució de "només Presó" amb una diferència de 14,5 punts.

Gràfic 17. Àmbit d'execució penal de la primera reincidència en la taxa 2011 comparat amb la mitjana dels anys anteriors

Taula 30. Comparativa de la taxa 2010 amb la taxa mitjana dels anys anteriors. Mesura o programa imposat en la primera reincidència

Mesura o programa aplicat	Mitjana de les taxes 2006-2010 ^a %	Taxa 2011 %
Justícia juvenil		
Mediació i reparació	5,1	5,0
Assessorament tècnic de menors (ATM)	13,2	9,4
Medi obert	12,3	14,1
<i>Tasques socioeducatives</i>	1,0	1,4
<i>Prestacions en benefici de la comunitat (PBC)</i>	2,2	1,4
<i>Llibertat vigilada</i>	8,7	10,1
<i>Permanència en domicili cap de setmana</i>	0,3	0,4
<i>Permanència caps de setmana en el centre</i>	0,1	0,4
<i>Convivència amb altres</i>	-	0,4
Internament	3,4	5,0
Justícia d'adults		
Mediació i reparació Adults	0,0	1,8
Assessorament tècnic d'adults	0,1	1,4
Execució penal en la comunitat	21,9	36,6
<i>Obligació de programes formatius</i>	2,9	1,8
<i>Treballs en benefici de la comunitat (TBC)</i>	15,3	28,6
<i>Tractament terapèutic ambulatori (TTA)</i>	0,8	0,4
<i>Localització permanent</i>	2,9	5,8
Internament psiquiàtric	0,0	0,4
Presó	44,0	26,3

^a No inclou la taxa de l'any 2005.

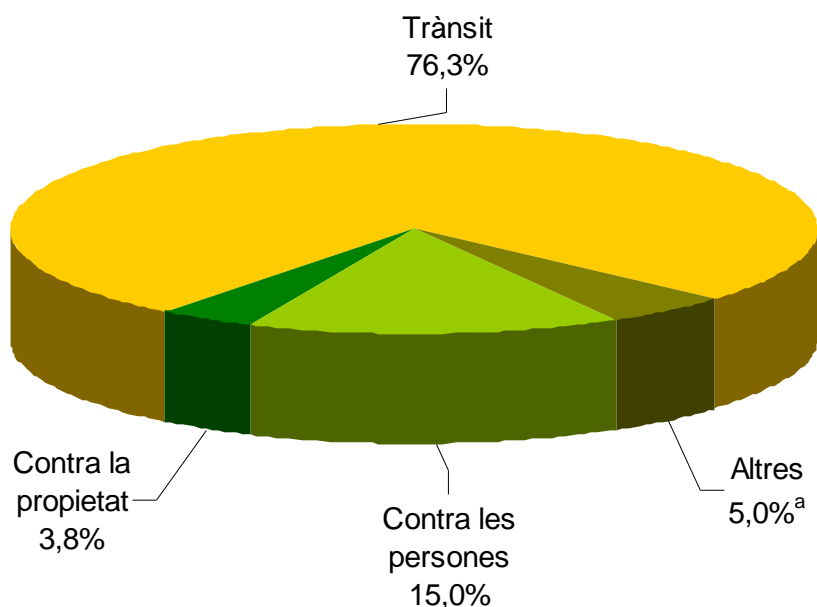
De la comparativa de la taxa del 2011 amb la d'anys anteriors, es destaca que les mesures d'execució penal a la comunitat segueixen guanyant pes com a mesures imposades en la primera reincidència. El percentatge de joves als quals se'ls ha imposat una mesura d'aquest tipus el 2011 és d'un 36,6%, 15 punts més respecte a la de les taxes d'anys anteriors. S'observa que aquest augment és degut a la imposició de treballs en benefici de la comunitat.

Com es va començar a fer en l'estudi de fa dos anys¹⁰, la taula 31 ens mostra desglossades les mesures d'execució penal a la comunitat, de manera que es pot observar com l'augment d'aplicació d'aquestes mesures és degut a l'augment dels treballs en benefici de la comunitat des de l'any 2007, degut fonamentalment al canvi de normativa en relació amb els delictes en matèria de seguretat viària.

Taula 31. Comparativa interanual. Desglossament de la mesura d'execució penal a la comunitat en la justícia d'adults imposada en la primera reincidència

Mesura imposada d'execució penal a la comunitat en la justícia d'adults	Any 2007 %	Any 2008 %	Any 2009 %	Any 2010 %	Any 2011 %
Obligació de programes formatius	3,4	4,9	2,6	1,4	1,8
Treballs en benefici de la comunitat (TBC)	7,6	15,6	22,5	30,1	28,8
Tractament terapèutic ambulatori (TTA)	1,7	0,0	0,0	2,1	0,4
Localització permanent	0,0	6,6	2,0	4,8	5,8
Total	12,7	27,1	27,1	38,4	36,8

Gràfic 18. Distribució dels treballs en benefici de la comunitat segons delictes (Taxa 2011)

¹⁰ Taxes de reincidència 2009 de justícia juvenil: actualització de la taxa de reincidència dels joves sotmesos a mesures de llibertat vigilada i internament en centre.

^a Els delictes de *Drogues* estan inclosos en la categoria *Altres* atès que només s'ha donat un cas

Els delictes contra la seguretat del trànsit representen el 76,3% del total de treballs en benefici de la comunitat imposats als joves que han reincidit després d'una llibertat vigilada.

9.2 Internament

Taula 32. Perfil del reincident. Comparativa dels anys anteriors amb les dades 2011. Variables sociodemogràfiques.

Variable	Categoria	Mitjana de les taxes 2005-2010 %	Taxa 2011 %
Sexe	Home	95,6	95,3
	Dona	4,4	4,7
Nacionalitat	Espanyol	61,6	48,3
	Estranger	38,4	51,7
Àrea geogràfica de procedència	Espanya	61,6	48,3
	Unió Europea	0,9	2,0
	Resta Europa	1,6	0,0
	Magrib	28,3	35,6
	Resta d'Àfrica	1,1	0,0
	Centre i Sud-Amèrica	6,2	12,8
	Resta del món	0,3	1,3

Podem constatar que les variables demogràfiques subratllen una tendència que ja havíem fet notar amb anterioritat, i és el fet que la dona s'ha fet més present entre els reincidents, així com també la població migrada. D'entre aquest darrer col·lectiu, és destacable l'increment de la representació de les i els joves d'origen centre i sud americà, doblant el percentatge que suposen del total de reincidències.

Taula 33. Perfil del reincident. Comparativa dels anys anteriors amb la taxa 2011. Dades del delictes de la *causa base* i dels antecedents.

Variable	Categoria	Mitjana de les taxes 2005-2010 %	Taxa 2011 %
Antecedents a la <i>causa base</i>	Sense antecedents	5,5	8,1
	Amb antecedents	94,5	91,9
Tipus de delictes en la <i>causa base</i>	Contra les persones	21,6	34,2
	Contra la llibertat sexual	1,7	4,0
	Contra la propietat	71,6	58,5
	Drogues	1,0	2,0
	Altres	4,1	1,3
Violència en el delictes de la <i>causa base</i>	Delictes violent	72,1	81,9
	Delictes no violent	27,9	18,1
Tipus del fet principal de la <i>causa base</i>	Falta	1,3	0,0
	Delictes i temptativa	98,7	100,0
Nombre de fets acumulats a la <i>causa base</i>	1 fet	49,2	23,5
	2 fets	24,3	20,1
	3 fets o més	26,5	56,4
Nombre de causes acumulades a l'expedient del menor	De 2 a 5 causes	20,5	30,2
	De 6 a 10 causes	29,1	35,6
	D'11 a 20 causes	32,6	29,5
	Més de 20 causes	17,8	4,7

Respecte a les variables criminològiques, observem que en el tipus de delictes comès a la *causa base* pren molta força el delictes *contra les persones* en relació amb la mitjana de les taxes de 2005-2010, a costa sobretot dels delictes *contra al propietat* que han experimentat un descens. Val la pena comentar, també, que el delictes de la *causa base* en el cas dels reincidentes tendeix a ser amb més freqüència violent, així com a acumular cada vegada un nombre més important de fets. Així, mentre la mitjana de les taxes de 2005-2010 ens mostra que el 26,5% dels reincidentes acumulaven tres fets o més a la *causa base*, l'any 2011 es dobla el percentatge en representar el 56,4%.

Taula 34. Perfil del reincident. Comparativa dels anys anteriors amb la taxa 2010. Variables del delicte de la causa base.

Variable	Mitjana de les taxes 2005-2010		Taxa 2011	
	Mitjana	D. típica	Mitjana	D. típica
Edat en el moment del delicte	15,7	1,1	15,4	1,1
Edat en finalitzar l'internament	17,4	1,6	17,5	1,6
Temps de durada de l'internament (en dies)	193,5	166,4	272,8	341,4
Nombre de fets delictius acumulats en la causa base	2,1	1,9	3,6	2,6
Total de causes acumulades en l'expedient del menor	12,8	9,5	9,4	5,9
Nombre de causes anteriors a la causa base ^a	8,8	8,6	4,9	4,4

^a Taxa únicament de 2007-2008.

Taula 35. Comparativa dels anys anteriors amb la taxa 2011. Mesura o programa aplicat en la primera reincidència.

Mesura o programa aplicat	Mitjana de les taxes 2006-2010 ^a %	Taxa 2011 %
Justícia juvenil		
Mediació i reparació	3,3	2,7
Assessorament tècnic de menors (ATM)	19,1	14,8
Medi obert	10,4	10,0
<i>Tasques socioeducatives</i>	1,9	2,7
<i>Prestacions en benefici de la comunitat (PBC)</i>	2,4	1,3
<i>Llibertat vigilada</i>	5,2	6,0
<i>Convivència amb altra família o grup educatiu</i>	0,2	0,0
<i>Permanència en domicili cap de setmana</i>	0,7	0,0
Internament	10,4	18,8
<i>Internament cap de setmana</i>	0,0	0,7
<i>Internament en centre</i>	10,4	18,1
Justícia d'adults		
Mediació i reparació d'adults	0,0	1,3
Assessorament tècnic d'adults	0,4	0,0
Execució penal en la comunitat	11,6	15,4

<i>Obligació de programes formatius</i>	0,6	1,3
<i>Treballs en benefici de la comunitat (TBC)</i>	6,7	10,1
<i>Tractament terapèutic ambulatori (TTA)</i>	0,6	1,3
<i>Localització permanent</i>	3,3	2,7
<i>Internament deshabituació</i>	0,2	0,0
<i>Internament psiquiàtric</i>	0,2	0,0
Presó	44,8	37,0

^a No inclou la taxa de l'any 2005.

La taula anterior ens mostra que, en l'àmbit de la justícia juvenil, la mesura d'internament presenta un pes major entre el total de les imposades en la primera reincidència, amb un descens de la resta de mesures. En canvi, en l'àmbit de la justícia d'adults són les mesures d'execució penal a la comunitat les que tendeixen a un creixement, en especial la de treballs en benefici de la comunitat (TBC), mentre que la pena de presó presenta una proporció força reduïda en contrast amb la mitjana de 2006-2010.

Taula 36. Comparativa dels anys anteriors amb la taxa 2011. Àmbit d'execució penal en la reincidència.

Àmbit d'execució	Mitjana de les taxes 2006-2010¹ %	Taxa 2011 %
Només justícia juvenil (JJ)	23,8	27,5
Només mesures d'execució penal a la comunitat (MEPC)	6,7	11,4
Només presons	36,6	33,5
JJ i MEPC	3,5	3,4
JJ i presons	14,7	14,8
MEPC i presons	11,7	5,4
JJ, MEPC i presons	3,0	4,0

¹ No inclou la taxa de l'any 2005.

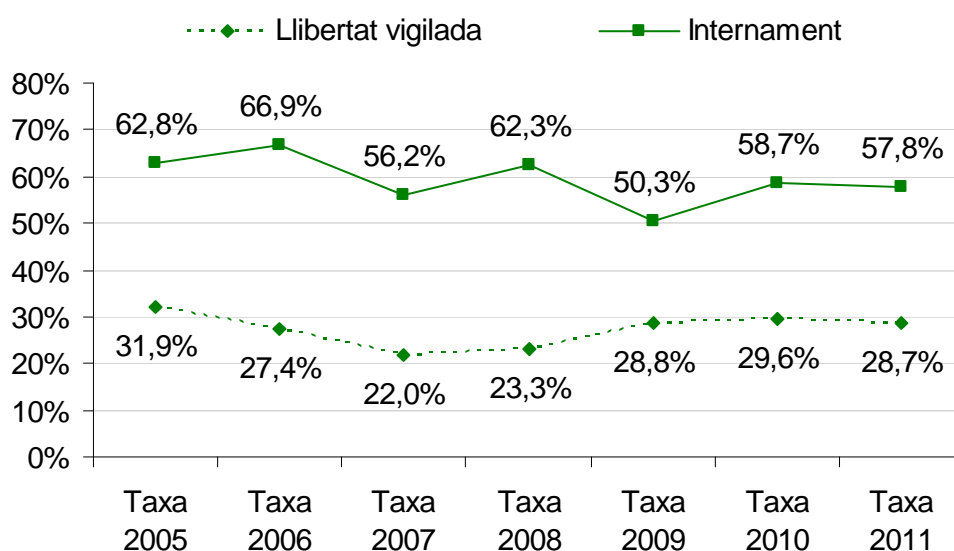
Pel que fa a l'àmbit d'execució penal al que el menor ha accedit a causa de la reincidència, podem constatar alguns canvis. Referent a la presó, malgrat segueix essent l'àmbit al qual s'accedeix percentualment més a causa de la reincidència, ha decrescut respecte anys anteriors, especialment en aquells casos que també acumulen MEPC. D'altra banda, augmenta la proporció de joves als quals la reincidència només els implica un nou contacte amb la

justícia juvenil en comparació a la mitjana dels anys anteriors, com també aquells que només entren en contacte amb l'àmbit d'execució penal a la comunitat.

10. Diferències entre els joves reincidents segons la mesura que han complert

En el present capítol centrem la recerca en la comparació dels perfils dels joves reincidents segons si provenen d'una mesura de llibertat vigilada o d'internament. Per consegüent, les taules i els gràfics que es presentaran recolliran les taxes de les diferents variables segons si al jove que ha reincidit se li va imposar una mesura de llibertat vigilada o d'internament en la *causa base*.

Gràfic 19. Comparativa respecte altres anys de les taxes de reincidència en llibertat vigilada i internament

Taula 37. Característiques dels dos grups de joves reincidents (provinents de llibertat vigilada o d'internament en centre)

Variable	Categoria	Llibertat vigilada	Internament
		%	%
Sexe	Home	91,4	95,3
	Dona	8,6	4,7
Nacionalitat	Espanyol	71,2	48,3
	Estranger	28,8	51,7
Àrea geogràfica de procedència	Espanya	71,1	48,3
	Unió Europea	2,2	2,0

Resta d'Europa	0,0	0,0
Magrib	15,5	35,6
Resta d'Àfrica	0,4	0,0
Centre i Sud-amèrica	9,7	12,8
Resta del món	1,1	1,3

Les característiques sociodemogràfiques dels reincidents són homologables a les del perfil general exposades al capítol 4.1, si bé és cert que podem destacar que les dones s'hi troben força menys representades, en especial les que provenen d'un internament.

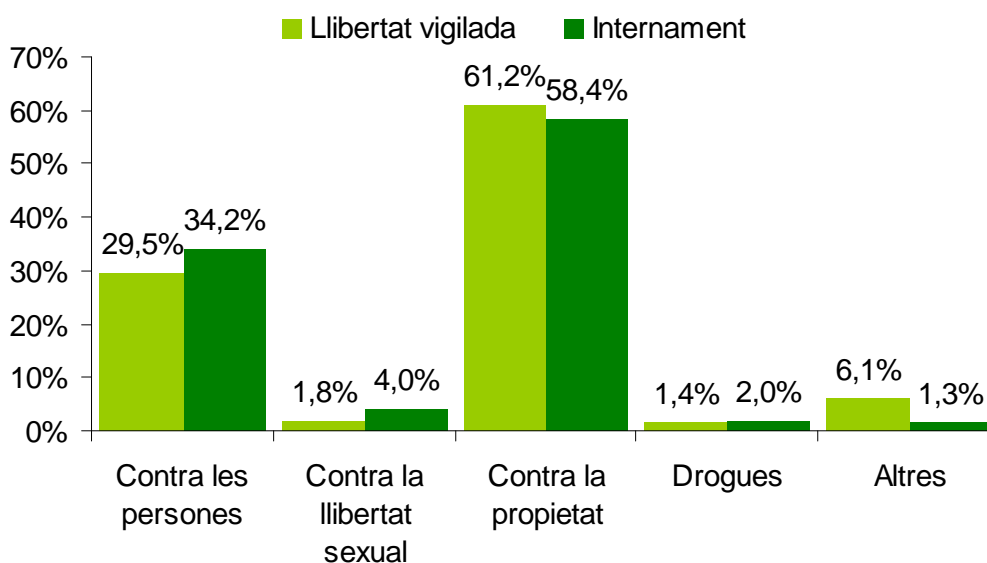
Taula 38. Característiques del delictes de la *causa base* en llibertat vigilada i internament

Variable	Categoria	Llibertat vigilada	Internament
		%	%
Tipus de delictes en la <i>causa base</i>	Contra les persones	29,5	34,2
	Contra la llibertat sexual	1,8	4,0
	Contra la propietat	61,2	58,4
	Drogues	1,4	2,0
	Altres delictes	6,1	1,3
Violència en el delictes de la <i>causa base</i>	Delictes violent	63,3	81,9
	Delictes no violent	36,7	18,1
Tipus de fet principal de la <i>causa base</i>	Falta	7,9	0,0
	Delictes	92,1	100,0
Nombre de fets acumulats en la <i>causa base</i>	1 fet	48,2	23,5
	2 fets	28,1	20,1
	3 fets o més	23,7	56,4
Edat en el moment del delictes de la <i>causa base</i>	14 anys	21,8	27,7
	15 anys	26,2	25,0
	16 anys	22,9	28,4
	17 anys	29,1	18,9

Les dades són molt similars pel que fa a les proporcions a les explicades en el perfil general, però resulta interessant destacar tres punts. En primer lloc, els joves reincidents han comès amb més freqüència delictes contra la propietat, així com delictes no violents si els comparem amb el grup total de joves

estudiats. En segon lloc, acumulen més fets en la *causa base*. I, finalment, són més joves: la proporció de joves de 14 i 15 anys és superior tant en els reincidents que provenen d'una llibertat vigilada com en els que provenen d'un internament.

Gràfic 20. Comparativa dels dos grups de joves reincidents (provinents de llibertat vigilada o internament en centre) segons el tipus de delictes comès en la causa base

Cal constatar que, com podem observar al gràfic 20, la distribució de reincidents en funció del delictes comès a la causa base és similar entre llibertat vigilada i internament i les diferències no són significatives.

Taula 39. Edat del menor reincident en el moment del delictes i en finalitzar la mesura

Variable	Llibertat vigilada		Internament	
	Mitjana	D. típica	Mitjana	D. típica
Edat en la comissió del delictes (en anys)	15,6	1,1	15,4	1,1
Edat en finalitzar la mesura (en anys)	18,2	1,7	17,5	1,6
Nombre de fets delictius acumulats a la <i>causa base</i>	2,0	1,4	3,6	2,6

Taula 40. Temps que triguen a cometre un nou delict (segons la mesura complerta)

Temps	Llibertat vigilada %*	Internament %*
< 6 mesos	40,1	55,9
6 mesos – 1 any	62,8	75,2
1 any – 2 anys	83,9	92,4
2 anys – 3 anys	96,0	97,9
3 anys – 4 anys	100,0	100

* Percentatge acumulat.

Si prenem en consideració les dades de la taula 40, es constata que els joves a qui s'ha imposat una mesura d'internament tendeixen a reincidir més ràpidament, si bé aquesta tendència s'estabilitza en el període que va dels 2 als 3 anys.

Taula 41. Característiques del delict de la reincidència. Comparació dels dos grups de joves reincidents (provinents de LV o IC)

Variable	Categoria	Llibertat vigilada %	Internament %
Tipus de delict en la reincidència	Contra les persones	21,4	17,8
	Contra la llibertat sexual	1,4	0,7
	Contra la propietat	38,4	61,6
	Drogues	2,2	2,1
	Altres delictes	36,6	17,8
	<i>Delictes de trànsit</i>	<i>27,2</i>	<i>11,6</i>
	<i>Resta delictes</i>	<i>9,4</i>	<i>6,2</i>
Violència en el delict de la reincidència	Delict violent	38,4	41,1
	Delict no violent	61,6	58,9
Fets acumulats en la reincidència	No	87,4	86,6
	Sí	12,6	13,4
Nombre de reincidències	1 sola reincidència	50,4	38,9
	De 2 a 4 reincidències	43,9	36,9
	5 reincidències o més	5,8	24,2

Si passem a descriure el delict de la reincidència, veiem que els joves que procedeixen de diferents mesures presenten característiques disperses. Els joves

reincidents que provenen d'una llibertat vigilada cometen més delictes *contra les persones* que els que provenen d'un internament, però és molt notòria la major proporció de delictes relacionats amb *trànsit* en aquest col·lectiu (27,2%, contra l'11,6% dels que provenen d'un internament). En canvi, els delictes *contra la propietat* són els més importants numèricament entre els joves reincidents que provenen tant d'un internament com d'una llibertat vigilada. També cal subratllar les diferències que observem respecte al nombre de reincidències, atès que els provinents de llibertat vigilada només presenten 5 reincidències o més en el 5,8% dels casos, mentre que en el cas d'internament aquest percentatge és del 24,2%.

Si, per contra, realitzem la comparativa amb les dades globals, observem un descens molt marcat dels delictes *contra les persones* en el cas dels reincidents, mentre que els delictes de *trànsit* es disparen. A més a més, el percentatge de delictes violents disminueixen d'una manera molt marcada.

Taula 42. Comparativa entre les mesures de llibertat vigilada i internament respecte algunes variables numèriques de la reincidència

Variable	Llibertat vigilada		Internament	
	Mitjana	D. típica	Mitjana	D. típica
Edat en el moment de la reincidència	19,1	2,1	18,1	2,0
Temps que triga a reincidir (en mesos)	12,1	11,0	8,5	9,2

De mitjana, els joves procedents d'una llibertat vigilada reincideixen a una edat més tardana i, a més a més, triguen més a reincidir.

Taula 43. Comparativa dels dos grups de joves reincidents (provinents de LV o IC). Àmbit d'execució penal en la reincidència

Àmbit d'execució penal	Llibertat vigilada	Internament
	%	%
Justícia juvenil (JJ)	27,3	27,5
Mesures d'execució penal a la comunitat (MEPC)	27,0	11,4
Presó	25,9	33,6

JJ i MEPC	2,9	3,4
JJ i presó	3,2	14,8
Presó i MEPC	12,6	5,4
JJ, presó i MEPC	1,1	4,0

Si comparem els percentatges de joves que degut a la seva activitat reincident prenen novament contacte amb un o altre àmbit d'execució penal, es constaten marcades diferències en el percentatge dels que compliran una mesura d'execució penal a la comunitat, amb una diferència superior als 15 punts percentuals segons si provenen de llibertat vigilada (27,0%) o d'internament (11,4%); en les mesures de Justícia Juvenil i Presó (3,2% pels de llibertat vigilada i 14,8% pels d'internament) i, també, JJ, Presó i MEPC (12,6% pels reincidentes de llibertat vigilada i 5,4% pels d'internament).

11. Els delictes de trànsit i la seva rellevància en la taxa de reincidència juvenil

En l'estudi de l'any anterior, la taxa de reincidència de 2009, es va dedicar per primer cop un apartat especial als delictes referents a la seguretat viària. Aquesta ampliació es va dur a terme perquè la reforma del Codi Penal referent a aquesta matèria va entrar en vigor a finals de l'any 2007. La creació de noves tipificacions de delictes en aquest àmbit ha influït, sobretot, en nous contactes amb el sistema d'execució penal dels joves reincidents i, per tant, en l'augment de les taxes de reincidència. Així doncs, l'impacte dels delictes de *trànsit* es configura com un punt clau per a l'anàlisi de la reincidència i és per aquest motiu que se li dedica aquest apartat.

Taula 44. Evolució dels delictes de trànsit per anys en els joves que han complert una mesura de llibertat vigilada

Variable	Llibertat vigilada			
	Taxa 2008	Taxa 2009	Taxa 2010	Taxa 2011
Delicte de trànsit a la <i>causa base</i>	1,7	1,7	0,8	0,9
Delicte de trànsit en la 1a reincidència	16,3	21,2	21,2	27,2

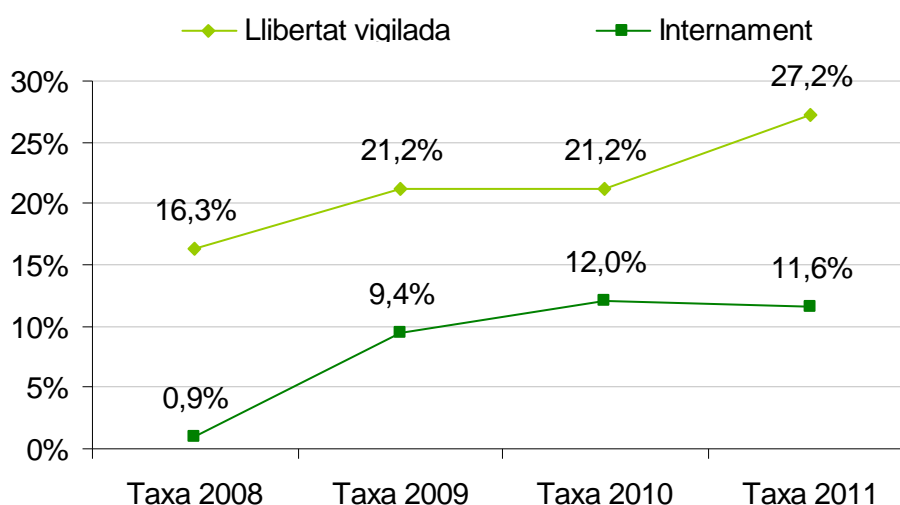
Taula 45. Evolució dels delictes de trànsit per anys en els joves que han complert una mesura d'internament

Variable	Internament			
	Taxa 2008	Taxa 2009	Taxa 2010	Taxa 2011
Delicte de trànsit a la <i>causa base</i>	0,5	0,6	0,0	0,0
Delicte de trànsit en la 1a reincidència	0,9	9,4	12,0	11,6

En aquestes dues taules es presenta l'evolució anual dels delictes de *trànsit* en els joves que han complert una mesura de llibertat vigilada i/o d'internament tant el la *causa base* com en la primera reincidència.

En el cas del delictes a la *causa base* en llibertat vigilada s'observa com es mantenen valors molt similars als de 2010 i en el cas de la reincidència augmenta 6 punts. D'altra banda, el delictes de *trànsit* en la *causa base* d'internament no presenta casos, com ja va succeir l'any anterior. Pel que fa a la reincidència, tot i que en la taxa de l'any passat va haver-hi un increment de gairebé tres punts, aquest any disminueix (taxa 2010, 12,0%; taxa 2011, 11,6%), sense tractar-se en cap cas d'un canvi massa perceptible.

Gràfic 21. Delictes de trànsit en la reincidència dels joves segons si han complert una mesura d'internament o de llibertat vigilada

En el gràfic es representa l'evolució d'aquests delictes en la reincidència. Veiem com cada any la reincidència en delictes de *trànsit* és molt superior en aquells joves que provenen d'una llibertat vigilada en comparació amb els d'internament. Una diferència destacable és el fet que aquesta reincidència ha seguit una tendència alcista en ambdós casos però que aquest any, per primer cop, disminueix lleugerament per aquells joves que provenen d'un internament.

A la taula següent es presenta el percentatge de joves que provenen d'una llibertat vigilada i que han estat condemnats per un delictes de *trànsit* com a única reincidència. Això vol dir que tots aquests joves no constarien com a reincidents abans de la Llei orgànica de reforma del Codi Penal 15/2007, de 30 de novembre.

Taula 46. Percentatge de delictes de trànsit en llibertat vigilada segons el nombre de reincidències

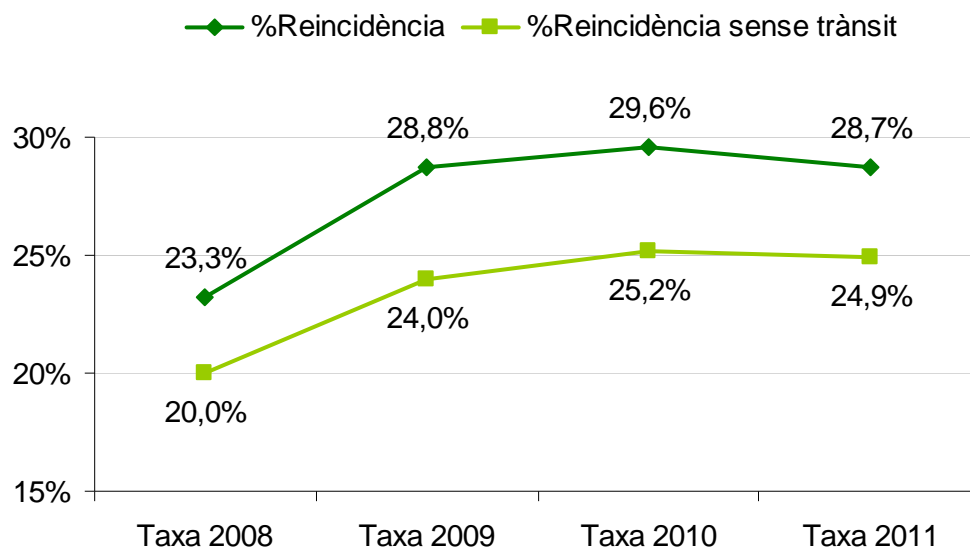
Variable	Categoria	Llibertat vigilada			
		Taxa 2008	Taxa 2009	Taxa 2010	Taxa 2011
Delicte de trànsit com a fet principal	1 reincidència	85,0	78,1	71,0	49,3
	2 reincidències o més	15,0	21,9	29,0	50,7

En els estudis anteriors, com es constata en la taula 46, la majoria dels joves que reincidien en delictes contra la seguretat viària, després d'una llibertat vigilada, ho feien com a única reincidència. Tot i que ja havíem observat certa tendència a la baixa en aquesta proporció, en l'estudi actual el descens ha estat molt més considerable (49,3% vers el 71,0% en la taxa 2010).

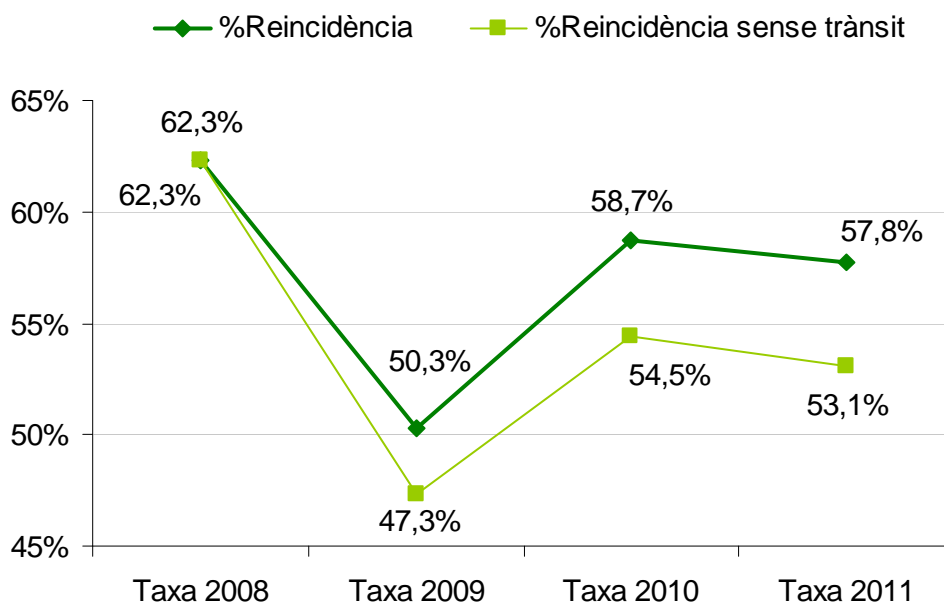
Si aquest percentatge continua disminuint, es podria hipotetitzar que aquests tipus de delictes han anat passant de ser comesos com a delictes exclusius, a quedar integrats en carreres delictives més àmplies. Caldrà anar seguint si es confirma aquesta tendència.

En els següents gràfics (22 i 23) es presenta una comparació de les taxes de reincidència exclòs el delicte de *trànsit* com a única reincidència en llibertat vigilada i el mateix amb internament. És a dir, el joves que anteriorment a la reforma de la llei no serien reincidents i que, per tant, no figurarien en la taxa.

Gràfic 22. Comparació de les taxes de reincidència exclòs el delictes de trànsit com a única reincidència en llibertat vigilada

Gràfic 23. Comparació de les taxes de reincidència exclòs el delictes de trànsit com a única reincidència en internament

En les dues mesures hi ha una diferència de més de 4 punts entre la taxa amb delictes de *trànsit* i sense.

12. Conclusions

Respecte al perfil dels joves infractors

Augmenta el pes específic dels estrangers tant en llibertat vigilada (del 29,0% el 2010 al 29,7% el 2011) com en internament (41,7% a 48,4%). El mateix succeeix amb les dones, que s'incorporen cada cop més en les dues mesures.

Pel que fa al fet delictiu, tendeix a ser més sovint violent, especialment en els joves sotmesos a una mesura d'internament (el 82,9% dels que acaben en internament i 65,5% els que acaben en llibertat vigilada). També trobem que en ambdós casos, els delictes *contra les persones* són cada cop més freqüents, mentre que els delictes *contra la propietat* decreixen (si bé encara són els més freqüents, essent el 57,5% pel cas de llibertat vigilada i el 55,0% per internament).

A més a més, ens trobem amb el fet que, tant en llibertat vigilada com en internament, augmenta el percentatge dels joves infractors que presenten una quantitat elevada de fets. Així, el 21,1% d'aquells a qui s'imposa una mesura de llibertat vigilada presenten 3 fets delictius o més vinculats a la *causa base* (en contra del 12,8% el 2010), mentre que en el cas dels qui s'imposa una mesura d'internament aquest percentatge arriba fins al 52,6% (en front del 44,0% de 2010).

Pel que fa als antecedents, es constata que la majoria de joves que segueixen una mesura d'internament acumulen causes prèvies a la *causa base*. Tot i així, el percentatge de l'estudi actual és el més baix de tota la sèrie, el 87,6%.

Respecte a la taxa de reincidència

Pel que fa a la taxa de reincidència és bastant similar a la de l'any anterior. És del 28,7% per llibertat vigilada enfront del 29,6% de 2010; i del 57,8% a internament en centre en front del 58,7% de l'any passat.

Quant al temps que triguen a reincidir, constatem diferències entre els joves segons quina sigui la mesura que han complert. En primer lloc, reincideixen

abans els joves que provenen d'un internament en centre que no pas els que provenen d'una llibertat vigilada. En segon lloc, les dades per internament són força similars respecte 2010: el 55,9% dels reincidents cometen un nou fet delictiu durant els primers 6 mesos, només un 0,1% menys respecte l'any anterior. Tanmateix, els reincidents provinents d'una llibertat vigilada reincideixen en un 40,1% durant els 6 primers mesos, 12 punts percentuals més respecte 2010.

Respecte a les diferències segons els equips d'intervenció:

La taxa de reincidència dels joves segons la seva distribució territorial, és a dir, en funció dels equips de medi obert i dels centres educatius s'estudia per a cada mesura (llibertat vigilada i internament).

Pel que fa a la mesura de llibertat vigilada, l'EMO 2 i 3 de Barcelona presenten diferències significatives respecte la resta. L'EMO2 per una taxa més baixa (22,8%) i l'EMO3 per una taxa més alta (36,4%). L'EMO de LLeida, a més a més, destaca per la seva baixa taxa (18,4%).

En canvi, en relació amb la mesura d'internament, no es troben diferències significatives en les taxes de reincidència en funció dels diferents centres educatius.

L'Alzina, Can Llupià i Montilvi, presenten una taxa de reincidència superior a la mitjana anual de centres (75,0%; 64,0% i 62,5% respectivament, front el 57,8% de mitjana).

Respecte als perfils dels reincidents:

Analitzant el perfil dels joves reincidents respecte els que no han reincidit, en ambdues mesures observem algunes diferències. En el grup de reincidents les dones hi estan menys representades, hi ha més proporció de joves amb antecedents i més proporció de joves que han comés un delictes *contra la propietat* en la *causa base*.

Alguns aspectes ja esmentats en les conclusions generals sobre el perfil dels joves també es poden observar dins del grup de joves reincidents si comparem les dades actuals amb les dels anys anteriors. Hi ha hagut un lleuger augment en el percentatge de dones tot i que no és estadísticament significatiu. Pel que fa als estrangers, s'observa un augment respecte a la mitjana amb una diferència de 7,9 punts en el cas de llibertat vigilada i de 13,3 punts en internament.

Pel que fa al tipus de delicte comès en la *causa base* pels joves reincidents s'observa un augment en la proporció de delictes *contra les persones* i un descens en els delictes *contra la propietat* respecte a la mitjana dels altres anys. També han augmentat la proporció de delictes violents comesos pels joves reincidents en la causa base.

Es destaca que les mesures d'execució penal a la comunitat segueixen guanyant pes com a mesures imposades a causa de la primera reincidència. La raó és l'augment en la imposició de treballs en benefici a la comunitat per delictes de *trànsit*.

Respecte als delictes de trànsit:

Des de l'estudi de la taxa 2008, hem anat observant la incidència que la reforma del Codi Penal, respecte els delictes de seguretat viària, ha tingut en la taxa de reincidència juvenil. Els delictes de *trànsit* tenen un pes molt petit en la *causa base*, en canvi la seva proporció ha anat augmentant en la reincidència, especialment quan els joves reincideixen ja com adults.

Fins l'actual taxa, la majoria dels joves que reincidien cometent aquest tipus de delicte, després d'una llibertat vigilada, ho feien com a reincidència única. En l'estudi actual es veu com els joves cada vegada acumulen més reincidències també per altres tipus delictius i deixen de tenir un perfil criminològic que consideràvem "suau". Caldrà seguir aquesta evolució en els propers anys per saber si es manté aquesta tendència.

Barcelona, maig del 2012

13. Referències bibliogràfiques

Capdevila, M; Ferrer, M., Luque, E. (2005): *La reincidència en el delictes en la justícia de menors*. Barcelona CEJFE. Col·lecció Justícia i Societat, núm. 26

Àrea d'Investigació Social i Criminològica (2007): *Taxes de reincidència 2006 de justícia juvenil: Actualització de la taxa de reincidència dels joves sotmesos a mesures de llibertat vigilada i internament en centre*. CEJFE. Edició en web www.gencat.cat/justicia/cejfe/

Àrea d'Investigació Social i Criminològica (2008): *Taxes de reincidència 2007 de justícia juvenil: Actualització de la taxa de reincidència dels joves sotmesos a mesures de llibertat vigilada i internament en centre*. CEJFE. Edició en web www.gencat.cat/justicia/cejfe/

Àrea d'Investigació Social i Criminològica (2009): *Taxes de reincidència 2008 de justícia juvenil: Actualització de la taxa de reincidència dels joves sotmesos a mesures de llibertat vigilada i internament en centre*. CEJFE. Edició en web www.gencat.cat/justicia/cejfe/

Àrea d'Investigació Social i Criminològica (2010): *Taxes de reincidència 2009 de justícia juvenil: Actualització de la taxa de reincidència dels joves sotmesos a mesures de llibertat vigilada i internament en centre*. CEJFE. Edició en web www.gencat.cat/justicia/cejfe/

Àrea d'Investigació Social i Criminològica (2011): *Taxes de reincidència 2010 de justícia juvenil: Actualització de la taxa de reincidència dels joves sotmesos a mesures de llibertat vigilada i internament en centre*. CEJFE. Edició en web www.gencat.cat/justicia/cejfe/